Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA“
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Prenumerata ant metų:
Amerikoje $2.00
I Užmarį $3.00

"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuviszkai, lenkiszkai ir angliszkai.

Užsirasznant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą priziusti. Prisiusdami pinigus adresuokite teip:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and Languages.

Subscription $2.00 per year.
All communications must be addressed.

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 6 — CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 8 Vasario (February) 1901 m. — Metas IX

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

Anglija.

Kunas pasimirusios Anglijos karalienės likosi jau palaidotas. Prie perveżimo kuno nuo salos Wight į Londoną dalyvavo ir atsiųsti kitų krasztų kariszki laivai. Po angliszkų laivų plaukė vokiszki, treczią vietą užėmė prancuziszki. Dabar kunas jau palaidotas, svecziai iszvažiavo, iszvažiavo ir maskoliszko sosto įpedinis, kuris teiposgi atkako į Angliją ant laidotuvių pasimirusios karalienės.

Angliszkas randas szirdingiausiai priėmė vokieczius ir jų ciecorių, kuris pats atkako ant laidotuvių pasimirusios karalienės. Toks priėmimas Vokietijos valdono ne įstabus, kadangi tik pasirėmusi ant Vokietijos Anglija gali svieto politikoj szį tą sverti; pasilikusi gi viena, Anglija dabar teip silpna, kad jos balso ir priesztaravimų ne labai kas klauso. Ar vienok Anglijos ministeriams pasiseks pakinkyti Vokietiją į savo vežimą, dabar ne galima įspėti. Vokietijos ciecoriaus mierių nieks nežino, vokiszka gi tauta, jeigu žiurėti į jos laikraszczius, iszėmus laikraszczių silpnos sziądien liberalų partijos, ne prilanki Anglijai. Daugumas laikraszczių smarkiai peikia ilgą vieszėjimasi Vokietijos ciecoriaus Anglijoj, priesztarauja užmanymams angliszkų laikraszczių, kurie kalbina Vokietiją susiriszti į kruvą priesz Maskoliją. Su mažu iszskyrimu, vokiszki laikraszcziai atmeta mislį apie susiriszimą su Anglija priesz kokią nors kitą tautą. Visi reikalauja, kad Anglija pirma užbaigtų pradėtą priesz burus karę Afrikoj, o paskui galima bus kalbėti apie kitokius reikalus; sziuom tarpu Vokietijoj Afrikos burai daug daugiaus turi pritarėjų negu anglijonai. Dėl karės su burais, anglijonų pradėtos, Vokietijoj yra dabar daug daugiau Anglijos prieszų negu Maskolijos. Ar randas eina isz vien su tautos norais, to ne galima žinoti, kadangi randai be reikalo savo mierių, ypacz užrubežiniuose dalykuose, nesiskubina iszreikszti.

Kova pietinėj Afrikoj traukiasi savo keliu. Anglijonai paskutinėj sanvaitėj nieko svarbesnio ne nuveikė, su niekuom lordas Kitchener ne galėjo pasigirti. Kaip sako, įsiveržusių į angliszkas Capo valdybas burų yra 5000. Pajiegos tos iszdalintos į mažus pulkelius po 300—500, iszsiskirsczіusius ne toli viens kito teip, kad reikalui užėjus, galima but sueiti į kruvą. Mažį pulkeliai nesiduoda įtraukti į didesnius muszius, jie užpuldinėja gana pasekmingai ant mažesnių anglijonų pajiegų ir ant transportų vežanczių amuniciją ir maistą kariaunai ėsancziai Oranijoj ir Transvaaliuje. Lordas Kitchener atsiuntė į Londoną telegramą apie naują ne pasisekimą anglijonų. 1000 burų netikėtai užpuolė ant angliszkų stovyklų Meddarfontein. Nors lordas iszsiuntė pastiprinimą, bet kol tas atėjo, burams pateko visas angliszkas garnizonas buvęs miestelyj Meddarfontein. Kiek anglijonų czia pasidavė, to lordas Kitchener ne paduoda.

Apie burų vadovą DeWett tikrų žinių nėra. Nesekiniai Kitchener praneszė į Londoną, buk jenerolui Knoxui pasisekė jį įtraukti į muszį, bet nežinia, kaip muszis pasibaigė; tai vėl, kad De Wett yra su savo kareiviais pietiniuose Oranijos krasztuose ir rengiasi įsiveržti į angliszkas valdybas ir kad nėra didelės vilties ant jo sulaikymo. Pagal gi privatiszkas žinias, szitas burų vadovas jau įsiveržė į angliszkas valdybas ir buk visi holandiszkos kilmės kolionistai pristoja prie burų.

Telegramai isz Lorenzo Marquez pranesza, buk 2000 burų įsiveržė į portugaliszkas valdybas ir buk jie bandys czia suimtus burus iszliuosuoti. Portugaliszkos gi valdžios buk rengiasi visus tuos burus, kurie ne nori pasiduoti anglijonams, pergabenti ant salos Madeiros, sziaurinėj Afrikoj. Tas vienok isz Portugalijos pusės butų aiszkiu sulaužymu neutraliszkumo, ko turbut ir Anglija dar dabar ne geidžia. Nors Portugalija įsimaiszytų į karę kaipo padėtoja Anglijos, bet ji teip silpna, kad pagelba ta ne daug naudos atgabentų, o toks įsikiszimas Portugalijos su pagelba vienai isz kariaujanczių pusių suerzintų burų draugus galingesnėse vieszpatystėse, o tie galėtų randus priversti atsiliepti su užtarimu už burus, ko Anglija geisti ne gal. Draugų gi burų yra ant svieto daug daugiaus negu draugų anglijonų.

Nežiurint ant deszimtį kartų didesnių anglijonų pajiegų, padėjimas jų Oranijoj ir Transvaaliuje ne vertas pavydėjimo. Pats angliszki vadovai, per savo kvailumą, isznaikino czia galvijų bandas ir maistą, kur tik prigriebti galėjo, iszdegino burų farmas, tikėdami tuom priversti juos pasiduoti. Tuom tarpu už tokius angliszkų vadovų darbus visą angliszką kariauną pasiekė jau bausmė. Ant vietos maisto jau ne liko, privežimą isz angliszkų valdybų sunkina iszmėtyti visur burų pulkeliai, kurie užpuola ant vežanczių maistą trukių ir tankiai juos apima. Angliszkai kariaunai tankiai reikia badą kęsti. Svetimi, žinoma ne angliszki, laikraszcziai pranaszauja Kitchenerui tokį likimą, koks pasiekė Napoleoną Maskolijoj 1812 m. Burams teipos gi tankiai truksta maisto, bet jie jį lengviau gauna angliszkose valdybose negu pats anglijonai.

Net aplinkinėse Johanisburgo laikosi mažį burų pulkeliai, jie naikina prigulinczias anglijonams su dideliais kasztais įtaisytas aukso kastynes ir ne mažai jų iszgriovė.

Sziaurini Amerika.

Amerika turi dabar daug trubelio su savo paskirtais mokintojais kubieczių, kurie ant tos iszliuosuotos neva nuo iszpanijonų salos ne geriausią apie Amerikos urėdnikų teisingumą duoda paveikslą. Paskirtas Amerikos rando paczto virszinikas Neely teip gražiai ten gaspadoravo, jog pasirodė pridirbtų szelmystų vien ant markių už 300000 dol. Užstaczius kauciją, jis buvo iszkeliavęs namon, taigi į Suvienytas Valstijas, tikėdamas nuo bausmės iszsisukti. Tas ne pasisekė. Suvienytų Valstijų valdžios jį sugrąžino ant Kubos ir jis bus tenykszczių sudų sudyjamas už visas jo papildytas szelmystas ant ne naudos Kubos paczto.

Amerikos gubernatoriui ir jo amerikoniszkiems pagelbinikams ne pasisekė priversti Kubos konstitucijos dirbėjų įvesti į konstituciją prietikius, koki turės but terp Amerikos ir Kubos. Amerikoniszki virszinikai visaip stengiasi be karės paversti Kubą į savo valdybą, tik mat terp kubieczių ne randa pritarėjų. Amerikonai buvo užmanę, kad Kuba neturėtų savo kariaunos, laivynės ir kad užrubežinius reikalus pavestų Suvienytų Valstijų ministeriams. Kubiecziai vienok tą atmetė ir konstituciją apdirbo tokią, kokią turi visi neprigulmingi krasztai. Prezidentas McKinley, matydamas, jog ne teip lengva kubiecziams apmuilyti akis, užtvirtinimą Kubos konstitucijos atidavė kongresui. Kaip ilgai tąsynės dar trauksis, ne žinia. Jeigu Washingtono kongresas ne užtvirtis apdirbtos konstitucijos ir bandys su prievarta, prieszais pirma duotus prižadėjimus, primesti Kubai Suvienytų Valstijų virszinikystę, tai be karės ne apseis. Ant Kubos turės užgimti tokia jau karė, kokia jau nuo dviejų metų traukiasi su filipiniecziais. Jeigu kubieczių paveikslą norėtų dar sekti ir gyventojai salos Porto Rico, kurie teiposgi skundžiasi, kad Amerikos valdžia turi kęsti daugiaus prispaudimų negu kentė nuo iszpanijonų, tai prezidentas McKinley, jo ministeriai ir kongresas pamatytų, jog ne galima ant syk vesti karės ant visų lengvai neva pelnytų valdybų ir kad ant pavergimo tautų neužtenka turėti daug pinigų, bet reikia ir ko daugiaus, o to ko reikia daugiaus Amerikos valdinikai arba ne nori duoti, arba pats ne turi.

Nuo salų Filipinų ateina žinios nuo amerikoniszkų virszinikų vis apie naujus pasidavimus mažesnių filipinieczių pasikėlėlių pulkelių. Tas gal but ir teisybė, bet lieka dar vis gana kariaujanczių. Tokia karė kaip iki sziol, gali trauktiesi per czielas metų eiles: filipiniecziams ji ne daug kasztuoja, amerikonams gi kasztuoja labai daug. Reikia czia siųsti vėl daugiau kariaunos isz Amerikos; atitarnavę kareiviai ne nori ant ilgiau pasilikti. Amerikoniszkas virszinikas nori tverti isz filipinieczių regimentus ant karės su savo vientaucziais. Nežinia, ar tas iszduos gerus vaisius. Paprastai ne doras užsimanymas niekada gerų vaisių ne iszduoda.

Terp filipinieczių katalikiszki zokoninkai užsipelnė ant tokio nekentimo, kad gyventojai, ant iszsiliuosavimo nuo zokoninkų ir jų valdžios, pulkais pereina į protestoniszką tikėjimą. Ne už gerą, turbut, zokoninkų ne kenczia.

Azija.

Maiszatis Chinuose, kaip matyt, dar toli stovi nuo galo. Jau dabar aiszkiai matyt, kad terp kariaujanczių Chinuose vieszpatysczių nėra sutikimo, nėra vienybės. Vokietija ir Anglija stato savo reikalavimus, Maskolija gi, turėdama pritarimą Prancuzijos, Amerikos ir Japonijos, prieszinasi per daug dideliems reikalavimams ir nori su visu pasitraukti isz Chinų; ji kalbina ir Chinų randą ne pasiduoti per daug dideliems Vokietijos ir Anglijos reikalavimams, bet už tai pati stato tokius reikalavimus, kokių ne drysta statyti visos kitos vieszpatystės drauge paimtos. Už pasitraukimą isz Mandžurijos, kurię užėmė prieszais pirma duotus visam svietui pažadėjimus, Maskolija reikalauja 50000000 dol. Vien Maskolijos reikalavimų Chinai ne gali užmokėti. Angliszki laikraszcziai garsina, buk Maskolija pažadėjo Chinams savo pagelbą priesz kitus krasztus, jeigu jų reikalavimai butų per dideli. Taigi isz visko matyt, kad terp kariaujanczių neva isz vien priesz Chinų bokserius didžiųjų svieto vieszpatysczių gali užgimti toki nesutikimai, kurių be karės iszriszti ne bus galima. Didžiausi nesutikimai ir didžiausias nesikentimas ir neužsitikėjimas yra terp Anglijos ir Maskolijos. Žinoma, kol Anglija ne suras draugų, ji turi nusilenkti priesz Maskoliją, bet jeigu jai pasisektų į savo vežimą pakinkyti Vokietiją, tąsyk Europoj galėtų užgimti toki kraujo praliejimai, kokių ne buvo nė pradžioj pereito amžiaus.

Anglija užsimanė ant savo rubežiaus pastatyti tvirtinę perėjimuose į Indijas Himalajų kalnuose; vieną tvirtynę norėjo pastatyti jau ant prigulinczios Afganistanui žemės. Maskolija nuo Afganistano valdono pareikalavo, kad jis uždraustų anglijonams ant savo žemės statyti tvirtynes, o jeigu ne paklausytų, pagazdino įsiveržimu maskoliszkos kariaunos į Afganistaną. Ir isz tikrų ant rubežiaus Afganistano sutraukė 80000 maskoliszkų kareivių. Tokiose sanlygose susimuszti lengva, o isz mažo susimuszimo gali užgimti didelė karė, kokia galėtų apimti visą civilizuotą svietą ir nieks ne gal įspėti, kaip sykį pradėta kova galėtų pasibaigti.

Arabijoj, pietinėse jos dalyse, jau nuo kelių metų traukiasi naminė kova. Priesz pasikėlusius gyventojus iszsiuntė 10000 turkiszkų kareivių, bet pasikėlėliai kareivius su visu sumuszė ir iszvaikė.

Rytini Afrika.

Angliszki laikraszcziai pagarsino, buk iszkeliavus ant tarybų kaslink paženklinimo rubežiaus terp Egipto ir Abisinijos į Egiptą Abisinijos valdonui Menelikui, tuli jo jenerolai pasikėlė ir apsigarsino visai neprigulmingais. Priesz pasikėlusius isztraukė kariauna, kuri tuojaus susirėmė su jais. Muszis traukėsi dvi dieni ir jame isz abiejų pusių krito net 10000 kareivių. Laikraszcziai vienok ne paduoda, katra pusė likosi pergalėta. Ar sziaip, ar teip vienok, jeigu priesz Mineliką pasikėlė keli jo vadovai, tai nors jo kariauna viename susirėmime ir butų sumuszusi pasikėlėlius, vienu pergalėjimu dar jų ne galėjo suvaldyti; kova turės dar trauktiesi per ilgesnį laiką, palaikyti ją ypacz Abisinijoj ne sunku.

Į Holandiją renkasi jau isz visų svieto krasztų svecziai ant vestuvių karalienės Wilhelminos. Jauna Holandijos valdonė apsiveda su vokiszku Meklemburgo kunigaikszcziu.

Isz Lietuvos.

Isz Vilniaus.

Vilniuje likosi vėl atidaryta nuo pradžios szių metų akių gydinyczia užlėta Tyzenhauso ir Przezdžieckių. Užveizėtojum gydinyczios yra akių daktaras Cywinski ir ordinarius Dras Galecki. Vietų patalpinimui ligonių yra 40, kuriame tai skaitliuje yra 14 vietų beturcziams, kokius gydo ir užlaiko dykai. Aparto, tie pats daktarai priiminėja ir gydo be jokio užmokesnio ateinanczius į ambuliatoriją.

14 d. sausio szių metų, ant Szvento Andriejaus ulyczios, vagiliai įsikraustė į gyvenimą Brochockienės ir paszlavė akcijų Vilniaus prekėjų banko už 7000 rubl. ir kiek gatavų pinigų. Isz daiktų, vagiliai paėmė tik abrozą Szvento Antano, turbut isz baimės, kad jis nepadėtų surasti vagilių. Isztikro iki sziol jų nesugavo.

Maskoliszkas girių departamentas svarsto dabar ypatiszkas tiesas ant privertimo privatiszkų savinikų didelių pieskynų užsėti juos medžiais. Toki savinikai butų paliuosuoti nuo visokių mokesczių nuo medžiais užsėtų plotų, kol tie medžiai ne priaugs atsakanczio didumo, kad isz jų savinikai galėtų turėtį kokią nors naudą.

Vilniaus miesto iszdavimai ant szių metų iszskaityti ant 593736 rubl. 57 kap. Ant užlaikymo rando įtaisų miestas paskiria 2664 rubl. 53 kap. Ant užlaikymo miesto valdžių 76399 rubl 14 kap., ant kvatierų kariaunai 162969 rub. 18 kap.; ant užlaikymo miesto ulyczių, pliacių ir tt. 79023 rubl.; ant užlaikymo miesto triobų 27557 rubl.; ant žmonių apszvietimo 23851 rubl. 50 kap.; ant vieszo aprupinimo 8250 rubl.; sveikatos užveizda 353 rubl.; mokesczіai į iždą 1700 rubl.; užlaikymas nekrutanczių miesto turtų 31985 rubl.; ant iszmokėjimo skolų ir nuo jų palokų 12000 rubl.; ant visokių kitų iszdavimų 12771 rubl. 20 kap. Tokiu budu pasirodo, kad miestui daugiausiai pinigų reikia apversti ant tokių dalykų, koki jam mažiausiai naudos atgabena, taigi ant kvatierų kariaunai, kas paima 28% visų miesto iszdavimų; ant policijos ir ugnasargių eina 20%, ant miesto urėdų 12%, užtai lieka mažiausiai ant visiems naudingų įtaisų. Apszvietimas yra reikalingiausiu, tuom tarpu ant to mierio miestas gali apversti tik 3% visų iszdavimų, o ant reikalų beturczių vos 1%.

Vilniaus apsaugojimo girių komitetas uždraudė kirsti medžius giriose. Krasny Bor ir Zacepka, Vilniaus pav., prigulinczіose maskoliui Svieczinui; giriose palivarko Ropeja, prigulinczіose Krasauskienei; giriose dvaro Užkieczių prigulinczіose maskoliui Korsakovui.

1 d. balandžio dalyj Vilniaus ir Kauno gub. ukininkiszko banko, už nemokėjimą užtraukių skolų, bus per aukcijoną parduotos penkios ukės Disnos pavietyj, kurių vertė banko iszskaityta ant 13539 rubl. 2 d. balandžio už skolas tam pacziam bankui bus pardavinėjamos ukės Aszmėnų ir Lydos pavieczіuose.

Isz Vilniaus gubernijos.

Pradžioj szių metų, nuo 3—11 d. sausio Vilniaus gubernijoj buvo apsirgimų visokioms limpanczioms ligoms: Vilniuje: pilvinėms sziltinėms 9, szlakuotoms sziltinėms 1, rauplėms 2, kitokioms 11, arba isz viso 23. Trakų pavietyj naujų apsirgimų buvo 4; ant stacijos Koszedarų 1 apsirgo tymais. Aszmenų pavietyj, miestelyj Valožinė naujai apsirgo 13 žmonių, isz sirgusių nuo seniaus 2 numirė. Disnos pavietyj, kaime Voropanszczina pilvinėms sziltinėms naujai apsirgo 4. Ant stacijos Landvaravo sziltine apsirgo vienas geležinkelio tarnas.

Parmoje pusėje gruodžio mėnesio Vilniaus gubernijoj buvo isz viso 35 gaisrai; užgimė jie: nuo neatsargumo paczių padegėlių 8, nuo ne gerai įtaisytų ir nevalytų suodžių kaminuose 4, nuo padegimo 5 ir nuo nežinomų priežasczių 18. Visuose tuose atsitikimuose ugnelė pridirbo blėdies ant 18243 rublių.

Staigų mirczių per tą laiką buvo 14. Patsžudysczių 1. Negyvėlių rado 1.

Vagystų papildyta 24, daiktų pavogta už 1864 rubl., gatavų gi pinigų 484 rubl. 95 kap. Arklių pavogta: Vilniaus pavietyj 3, Trakų 1, Szventėnų 2, Aszmėnų 2, Lydos 2, Vileikos 5, taigi isz viso 15 arklių. Nė vieno isz pavogtų paminėtų szitame skaitliuje arklių jų savinikai ne atgavo ir turbut ne atgaus, kadangi policija mažai tame gelbi, ji daboja kiekvieną žmonių pasikrutinimą, bet ne vagilius, su kuriais maskoliszki policistai gana draugiszkai kaip kada gyvena.

Isz Lietuviszko Minsko.

Mieste Lietuviszkame Minske likosi parengta viesza miesto biblioteka. Ant paszventinimo bibliotekos buvo: gubernatorius, oficierai ir urėdnikai ir vienas sanarys miesto rodos; kitų visai ne prileido. Knigų yra mažai, jos telpa dviejuose mažuose kambariuose. Laikraszczių yra tik 8 ir tai visi maskoliezki. Biblioteka atidaryta nuo 11—2 val. ir nuo 5—8 val. pietų. Norinti skaityti bibliotekoj moka po 3 kap. kiekvieną kartą; nuo imanczių namon reikalauja po 3 rubl. kaucijos; nuo lankytojų reikalauja, kad butų gerai apsirėdę. Turbut ne daug bus bibliotekos lankytojų, kadangi geresnį knigų parinkimą prie mažesnių apsunkinimų gali rasti ėsancziose mieste, žydų užlaikomose, skaitinyczіose.

Szį metą Minske bus parengta viso Lietuvos žemdarbystės ir naminių iszdirbimų paroda. Paroda trauksis nuo 26 d. pjutės iki 4 d. rugsėjo (pagal maskoliszką kalendorių). Paroda dalysis į szitokius skyrius: vaisių dirvų ir pievų, sodsaunikystės ir daržinikystės, kvietkų auginimo; gyvulių auginimo ir pieninkystės; arklių ir smulkių naminių gyvulių, girininkystės, auginimo biczių, szilkų; amatų ir naminių iszdirbimų; visokių įnagių ir maszinų, mėszlų, iszdirbinų isz laukų vaisių.

Lietuviszkame Minske likosi pastatytas paminklas ciecoriui Aleksandrui II.

Isz Kauno.

Buvęs pirma Kauno gubernijoj inspektorius laudės mokyklų Czicoszczik, rengia Kaune prekystos mokyklą. Įstatai mokyklos jau iždo ministerijos užtvirtinti. Pabaigę szitą mokyklą, turės tokias jau tiesas kaip ir baigę rando parengtas ir užlaikomas. Lankanti mokyklą mokės ant metų po 50 — 75 rubl.

Isz Rieczicos, Vitebsko gub.

Szitame mieste maskoliszkų kuczių dienoje, neteli rando karczemos užgimė smarkios musztynės terp atėjusių priesz kuczią nusipirkti degtinės; laikė tų musztynių likosi užmusztas ukinikas kaimo Lichwit, Sekstigolos valszczіaus, maskolius Morozow. Užmuszė jį ukinikai Ratininkų kaimo, Petras Szenvelis ir du jo broliunai, Edvardas ir Stanislovas. Užmuszėjai likosi suaresztuoti.

Isz Londono.

Londono lietuviai iszsiliuosavo jau nuo lenkų ir sutvėrė savo locną parapiją. Gaila vien tų pinigų, kokius lietuviai sudėjo ant naudos lenkų parapijos. Pribuvo jau į Londoną ir lietuvys kunigas. Kardinolas ne norėjo užtvirtinti lietuvį kunigą; parapijonai priversti buvo kreiptiesi į Rymą. Kadangi isz Rymo ilgai ne sulaukė atsakymo, tai 29 d. gruodžio parapijonai suszaukė mitingą, tarybos traukėsi ilgą laiką ir ant galo nutarė, kad turi turėti lietuvį kunigą. Kadangi reikalavimas lietuvių su visu teisingas, tai jeigu kardinolas ir ne norėtų užtvirtinti, norėdamas pasigerinti lenkams, tai nutarta ne paisyti ant priesztaravimo, bet pasilaikyti atkakusį kunigą. Ne reikėjo vienok teip toli žengti, kadangi kardinolas ant galo užtvirtino atkakusį kunigą. Dievmaldysta lietuviams atsibuvo 13 d. sausio vokieczių katalikiszkoj kažnyczioj ant 47 Union str. Whitechapel, nes lietuviai iki sziol dar ne spėjo pasistatyti savo locną bažnyczią.

Londonietis.

Isz Svetimų laikraszczių.

Lenkiszkas kunigų Zmartwychw stancų laikrasztis "Dziennik Chicagoski", nr. 28 patalpino straipsnelį p. a. "Unikat w swiecie cywilizowanym," kuriame perkratinėja uždraudimą lietuviszkos spaudos Maskolijoj, istoriją to uždraudimo ir jo pasekmes; primena ir apie paren gimą lietuviszkos spaudos dalies ant buvusios pereituose metuose Paryžiuj visosvietinės parodos. Raszte tame nieko ypatiszko ir naujo nėra. Ne reikia užmirszti, kad "Dziennik Chicagoski", kaip ir visa lenkiszka kunigija, kurią jis reprezentuoja, neprilankus atsiskyrimui lietuvių nuo lenkų (ne įstabu, kadangi per atsiskyrimą lietuvių pasimažina skaitlius lenkiszkų kunigų isznaudojamų). Lenkiszkų kunigų lakrasztis, užbaigoj paminėto straipsnio sako: "Gal dėlto apsireiszkimo (taigi uždraudimo lietuviszkos spaudos), matome: kaip isz vienos pusės lietuviai glaudžiasi prie socijalistų, isz kitos gi pusės atranda pritarimą terp riteriszkų visada lenkų (prie tokių, turbut, nieks nebandys priskaityti ne redakcijos "Dzienniko Chicagosko", nė jo iszleistojų): tuli, girdi, lenkai, ypacz isz jaunesnėsės gentkartės, mokinasi lietuviszkai ir tą kalbą priima už savo prigimtą". Apie tokius lenkus nieks iki sziol negirdėjo, ne girdėjo, turbut, apie juos nė redaktoriai "Dzienniko Chicagosko". Szitas laikrasztis retai atsiliepia apie lietuvius, bet jeigu atsiliepia, tai melo ne gali iszvengti.

* * *

Rusiniszkas laikrasztis "Svoboda", iszeinantis mieste Olyphant, Pa., nr. 5 patalpino straipsnį po antg. "Litovci a Rusini", paraszytą p. Levkovo. Raszėjas teisingai apraszo lietuvių prispaudimą Maskolijoj, lietuvių darbus Prusuose ir Amerikoj, ypacz gi Amerikoj randa lietuvių darbus svarbesniais negu rusinų. Primena apie uždraudimą lietuviszkos spaudos ir lietuviszkos spaudos dalį ant Paryžiaus parodos, apie skaitlių iszleistų užrubežiuose lietuviszkų knigų. Užbaigia savo rasztą p. Levkov szitais žodžiais:

"Lietuviai yra tauta susidedanti isz ukinikų, isz savo padėjimo ir istorijos susigiminiavusi su rusinais. Lietuviai ir rusiniai turėjo seniai vieną lietuviszkai – rusiszką vieszpatystę, kuri pateko po valdzia lenkų, o tie pavergė lietuvius ir rusinus. Puolus Lenkijai, lietuvius paėmė maskoliai ir prusai, rusinus gi Maskolija ir Austrija (paskutinė gi dar padalino rusinus į tris dalis). Maskoliszkas randas spaudžia, persekioja, veža į Siberiją lygiai lietuvius, kaip ir rusinus. Įsivieszpatavus svetimiems ant vienų ir kitų, mes užmirszome apie viens kitą, ir ne turėjome nė jokio susiriszimo. Bet piktas likimas atvedė į Ameriką ir mes czia susitikome. Pas mus ir pas lietuvius tie pats kentėjimai. Tai drauge daugelyj dalykų galime dirbti isz vien. Darbai lietuviszkų patrijotų Amerikoj gali but paveikslu rusinams. Jie ne turi nė vengriszkai-prusiszkų, nė caroslaviszkai – maskoliszkų lietuvių, kaip tai yra pas rusinus. Pas juos arba lietuvys, ar eik lauk."

Kiekvienam szsitarime rusiniszko rasztinį daug daugiaus matyt meilės ir prilankumo lietuviams negu visuose meluose, iszmisluose ir pasigirymuose lenkiszkų kunigų laikraszczio.

Sziluma oro augsztybėse.

Lietuviai žino, kad sziluma oro paeina nuo saulės ir todėl tiki, kad juo augszczіaus žmogus pasikelia ant oro, juo arczіaus saulės, juo turi but szilczіau. Tuom tarpu yra visai atbulai: juo augszczіaus pasikelsime, juo szaltis bus didesnis. Tas paeina nuo to, kad saulės spinduliai szildo tik tąsyk, jeigu juos sulaiko oras; juo gi jis tirsztesnis, juo bėganti per jį saulės spinduliai randa didesnį pasipriesziniman, juo smarkiaus ir szildo. Augsztai oras labiaus praskiestas, todėl jis ne gali teip sulaikyti saulės spindulių, kaip oras apaczioj ėsantis, taigi tirsztesnis; beoriniuose gi dangaus ruimuose, kur nėra visai oro tik labai praskiesta medėga vadinama etheru, saulės spinduliai visai ne szildo, todėl ten szaltis labai didelis, szilumos nė jokios nėra, szaltis ten visada vienoks ir tai neiszpasakytai didelis, siekia su virszum 250° pagal Europoj vartojamą Celciaus termometrą.

Prancuziszkas mokslinczius Teiserence de Bort užsimanė isztirti, koks szaltis yra augsztybėse nuo 5–10 viorstų (iki 3300 pėdų) taigi augszczіaus negu augszczіausių ant žemės kalnų virszunės. Kadangi teip augsztai žmogus negali pasikelti, tai mokslinczius ant tirinėjimų leido ant oro orlaivėlius su automatiszkai paženklinanczioms szilumą ir kitokius apsireiszkimus prietaisoms. Nuo 1897 m., kada pradėjo savo tirinejimus, Teiserence de Bort paleido daug orlaivelių su tokioms užraszanczioms prietaisoms ir isz jų 240 gavo atgal su prietaisų užraszais. Užraszus tuos jis surinko ir atsakancziai apdirbęs, dabar pagarsino. Iki sziol net mokslinczіai tikėjo, kad temperatura (szaltis ir sziluma) augsztybėsi 10 viorstų yra vienoda; nuomonė ta vienok pasirodė klaidi: iki tokių augsztumų, net dar augszczіau, iki 12 viorstų augszczio ant szalczio tuose uždebesiniuose ruimuose turi įtekmę metų dalys. Žiemą, kada ant žemės yra 2 – 3° pagal Celciaus termometrą szilumos, augsztybėse 5 viorstų buva 18 – 19° szalczio pagal tą patį termometrą, o augsztybėse 10 viorstų — 50° szalczio. Vasarą augsztybėse 5 viorstų szaltis vidutiniszkai buva 8°, o augsztybėse 10 viorstų 44°. Ant suradimo vietos, kur yra temperatura 0°, žiemos laike reikia pasikelti iki 1, 2 viorsto, o vasarą iki 3 viorstų. Ant suradimo szalczio 50° žiemos laike reikia pasikėlti augsztyn iki 8 viorstų, vasarą dar ant 1, 2 viorsto augszczіau. Isz savo tirinėjimų prancuziszkas mokslinczius dar persitikrino, kad temperaturos persikeitimai metų dalyse augsztybėse apsireiszkia daug vėliaus negu apaczioj: teip, paveikslan, apaczioj didžiausi szalczіai žiemos laike buva sausio mėnesyj, augsztybėse 5 viorstų vasario mėnesyj, o augsztybėse 10 viorstų kovo mėnesyj. Atszalimas oro ant žemės gegužio mėnesyj, paeinantis nuo sunesztų ledų isz poliariszkų krasztų toliaus į pietus, duodasi užtėmyti ir augsztybių ore iki 10 viorstų, tik tose augsztybėse tas atszalimas oro apsireiszkia vėliaus.

Redakcijos atsakymas.

SKAITYTOJUI ISZ CINCINNATI. Rasztų atsiųstų be paraszo raszanczio spaudinti ne galime. Redakcija turi žinoti, kas raszo.

Preke pinigų.

Ruskas rublis po 52½c
Prusiszkos markės po 24½c

Prie kiekwieno pinigų siuntinio reikia pridėti 30c. ant paczto kasztų.

Isz Amerikos.

Iszvežimas ir pargabenimas tavoru.

Pagal atskaitą Amerikos statistiszko biuro iszpuola, jog pereituose metuose isz kitų krasztų atgabeno į Ameriką produktų ir tavorų už $1453033759, arba ant $200101315 daugiaus negu už pereituose metuose. Iszgabeno gi svetur visokių tavorų už $1477949666 arba $202481695 daugiaus negu užpereituose metuose. Tokiu budu, kaip pasirodo, nuo svetimų krasztų Amerika pelnė $24916007, ant tiek vertės daugiaus iszgabeno savo tavorų svetur.

Vetra.

COOPER, TEX. Smarki vėtra pereitos nedelios dieną daug blėdies padirbo Texase, ypacz smarki buvo Deltos pavietyj. Mieste Honest, vėtros sugriautuose namuose Modyes jo 14 metų duktė likosi mirtinai apkulta. Mieste Rattan likosi užmusztas Tuck Surett, o jo dvi dukterys sunkiai apkultos; czia vėtra sugriovė daug triobų. Mieste Denton sugriovė didelę alienyczią.

Apgarsinta už szventą.

NEW YORK. Prezidentas Niagara universiteto McHale gavo isz Rymo žinią, jog uždėtųją zokono labdariugų seserų Amerikoj, Elzbieta Seton, likosi pripažinta už szventą. Szita todėl bus pirmutinė ypata gimusi Amerikoj, kurią pripažino už szventą. Nauja szventoji yra gimusi New Yorke; tėvas jos buvo daktaras Bayley. 1799m. ji apsivedė ir turėjo trejatę vaikų; mirė ji 1803m.

Expliozijos.

NEW YORK. Cigarų dirbtuvėse ant kertės 32 ir 1 ave 31 d. sausio iszlėkė į padanges garinis katilas. Expliozija buvo teip smarki, kad nuo jos sugriuvo visa dirbtuvių maszinų dalis ir užberė daug darbinųkų, isz kurių keli tapo užmuszti; du peczkuriai mirtinai apdeginti, lengviaus gi užgautų ir apdegintų yra 22. Maszinų užveižėtojas ir jo pagelbinąkas likosi suaresztuoti. Po expliozijai minėtose dirbtuvėse užgimė gaisras, kuris beveik su visu isznaikino dirbtuves. Blėdį ugnies padarytą apskaito ant $1500000.

INDIANOPOLIS, IND. Magazynuose "Gas Belt Torpedo Co. expliodavo 760 kvortų nitroglycerinos. Prie to du žmonės ir du arkliai likosi expliozijos į szmotelius sudraskyti.

PITTSTON, PA. Fernwood kastynėse, prigulinczіose Erie geležinkeliui, expliodavo dinamitas. Prie to du darbinikai likosi mirtinai užgauti; abudu yra italijonai.

Gaisrai.

BALTIMORE, MD. Užsidegė czia Franko ir Bostocko menažerija, kurioje buvo daug draskanczių ir nedraskanczių žvėrių. Sudegė 75 žvėrys. Iszgelbėjo vien vieną szlapį, vieną verbliudą, du asilu ir kelis szunis. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 420000 dol.

CLEVELAND, OH. Sudegė didelės krautuvės Foote Reed Co., ant kertės Lake ir St. Clair str. Blėdį ugnies padarytą paduoda ant $300000. Vienas tarnaujantis krautuvėse prapuolė, kuris be abejonės turėjo sudegti.

DES MOINES, IA. Sudegė czia didelės Frankelio pardavinyczios ant kertės Walnut ir 6 str. Blėdį ugnies padarytą skaito ant pusės miljono doliarų.

NEW YORK. Sudegė czia Jeffersono hotelis pn. 102 – 10b E. 15 str. Ugnyje pražuvo 2 žmonės. Sunkiai sužeistų yra 10 žmonių.

NEW HAVEN, CONN. Sudegė czia dirbtuvės National Wire Co. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 400000 dal.

DETROIT, MICH. Sudegė czia įtaisos Jipp Paper Co. ant 76 ul. Blėdį ugnies padarytą apskaito ant $300000.

Nelaimes ant geležinkelių.

VOLCANO JUNCTION, W. VA. Netoli nuo czia, ant Baltimore & Ohio geležinkelio, susimuszė du į prieszingas puses bėganti trukiai. Prie to 5 trukio tarnai likosi užmuszti. Nelaimė atsitiko per tai, kad vedanti trukius masznistai užmigo ant masznos.

READING, PA. Netoli Clinton susimuszė pasažierinis Reading geležinkelio trukis su trukiu vežanczių anglis. Prie to vienas vagonų stabdėjas likosi užmusztas, o du kiti geležinkelio tarnai sužeisti.

ASHTABULA, OH. Netoli Wallace Junction, Pa., ant Nickel Plate geležinkelio, susimuszė pasažierinis trukis su tavoriniu. Prie to vienas konduktorius likosi užmusztas. Sužeistų pasažierių yra apie 20. Vienas vagonas ir lokomotyva sudėgė.

RHINELANDER, WIS. Netoli Lafonto, ant Soo geležinkelio, iszszoko isz rėlių pasažierinis trukis. Keturi vagonai nusirito nuo kelio pylimo žemyn. Prie to szeszi pasažieriai likosi apkulti, o isz jų trys apkulti pavojingai.

Sniego darganos.

Pereitos nedelios dieną ant didelio labai Amerikos ploto siautė baisios sniego darganos. Darganos užėmė sztetus Illinois, Indiana, Missouri, Minnesotą, Kansas, Nabraską, Michigan, Wisconsin. Sniego tiek pridrėbė, kiek szį metą dar ne buvo. Sniegas užneszė geležinkelius ir trukiai žymiai pasivėlino.

Suaresztuotas amerikoniszkas misijonierius.

Netoli Tung Czan, Chinuose, prancuziszkų ir vokiszkų kareivių likosi suaresztuotas amerikoniszkas misijonierius Ament. Apskundžia jį už priversztinę reikalavimą pinigų nuo Chinų gyventojų.

Musztynes terp italijonu.

BOSTON, MASS. Sziaurinėj miesto dalyj, kur gyvena daug italijonų, užgimė kruvinos musztynės vieno italijono namuose. Musztynėse vienas italijonas likosi ant vietos užmusztas, o trys sunkiai su peiliais subadyti.

Užsinuodino.

PITTSBURG, PA. Nuo pagedusios kiaulienos užsinuodino czia visa Foxo szeimyna. Viena ypata, Ona Fox, jau pasimirė, o keturios ypatos dar serga ir nežinia, ar galės visi iszgyti.

Isz darbo lauko.

¶ EXPORT, PA. Darbai eina czia gerai. Tik tiek vargas, kad czia žydas rasztinąku, nuo jo reikia darbą pirkti. Pirma pasiganėdindavo jis 26 dol., dabar gi reikia jau mokėti po $105. Mokestis ta ne kompanijos uždėta, bet žydas jį pats ant savo naudos uždėjo. Jeigu kas ne nori nieko mokėti, tai gauna tokį darbą, kurį už kelių sanvaiczių reikia palikti. Jeigu kas isz darbinųkų turi kokį 100 dol., tai turi pas žydą padėti į banką; jeigu kas ne nori, tai tą iszvaro nuo darbo.

D.

¶ YOUNGSTOWN, OH. Darbinąkai czianykszczių augsztų peczių sutiko ant numažinimo nuo $1.90 ant $1.80 uždarbio ant dienos. Todėl darbinąkai sutiko pirma nuspręsto sztraiko ne kelti ir dirbti toliaus už mažesnį užmokesnį. Prie tų peczių dirba 1500 darbinųkų.

¶ LONG RUN, OH. Darbai eina czia sziuom kartu ne geriausiai, anglių kastynėse dirba vidutiniszkai po 4 dienas per sanvaitę. Dirbtų gal geriaus, bet dėl stokos karų negalima iszgabenti greitai iszkastų anglių. Dirba czia 500 darbinųkų.

¶ WEST NEWTON, PA. Darbai eina czia negeriausiai. Dirba vidutiniszkai po 2 – 3 dienas per sanvaitę. Yra czia dvejos kastynės ir viena peczių dirbtuvė. Buvo czia dar blėtos dirbtuvės, bet jos likosi uždarytos.

¶ WILKESBARRE, PA. Savinąkai aplinkinių anglių kastynių laukia vėl sztraiko, jie tiki, kad unija, pasiremdama ant paskutinės angliakasių konvencijos nutarimų, vėl pareikalaus pakėlimo už darbą užmokesnio.

¶ ALLEGHENY CITY, PA. Czianykszczіose Westinghouse dirbtuvėse užgimė darbinąkų sztraikai. Priežastis sztraiko yra ta, kad kompanija pradėjo priiminėti prie darbo vaikus ir atstatinėti suaugusius, iszlavintus darbinąkus.

¶ CONNELLSVILLE, PA. Darbai prie kokso peczių szitame apskrityj eina vis geryn. Pereitą sanvaitę degė czia 17123 pecziai, stovėjo gi 3872. Dirbo vidutiniszkai po 5 dienas per sanvaitę.

¶ PLYMOUTH, PA. Kastynėse Nr. 2, D & H. Co. pakėlė sztraką fajermonai. Jie reikalauja nuo kompanijos po vieną pagelbinąką, bet kompanija ant to ne sutiko.

¶ JOHNETTA, PA. Netoli szito miestelio atidarė naujas anglių kastynes, kuriose keli szimtai darbinųkų rado darbą.

¶ ZANESVILLE, OH. Pittsburgo ir New Yorko kapitalistai atidarys czia dideles liejinyczias, kurių pastatymas kasztuos 2 milijonu doliarų.

¶ MILWAUKEE, WIS. Czianykszte murininkų ir akmenų taszytojų unija nutarė reikalauti, idant visoki darbai nebutų atiduodami kontraktoriams, bet unijoms.

¶ YOUNGSTOWN, OH. Akmenų kastynėse Carton Limestone Co. ir Bestemer Limestone Co. darbinąkai pakėlė sztraiką todėl, kad numažino jų uždarbį.

¶ PITTSBURG, PA. Czianykszczіai kapitalistai ne toli miesto pastatys naujas stiklo dirbtuves, kuriose nuo ateinanczio rudens prasidės darbai.

¶ AUSTINTOWN, OH. Pennsylvanijos kapitalistai ketina czia pastatyti dideles stiklo dirbtuves, kuriose prasidės darbai nuo pradžios ateinanczių metų.

¶ TOLEDO, OH. Darbai czianykszczіose liejinyczіose eina labai gerai; tas tik ne dirba, kas dirbti ne nor.

¶ INDIANOPOLIS, IND. Anglekasiai, ant paskutinio susivažiavimo, nutarė reikalauti didesnio už savo darbą užmokesnio.

¶ PURSTON, PA. Darbai czia eina labai prastai ir ne matyt nieko tokio, kas rodytų, kad jie neužilgio galėtų pasigerinti.

¶ YOUNGSTOWN OH. Pittsburgo kapitalistai pastatys czia stiklo dirbtuvę. Ant pastatymo jos paskiria pusę milijono rublių.

¶ CHESTER, W. VA. Rengia czia naują anglių kastynių olą, kurioje neužilgio prasidės darbai.

¶ JOHNSTOWN, PA. Prasidėjo darbai Cambria Steel Co. dirbtuvėse.

¶ VIRGINIA, MIN. Netoli nuo czia bus atidarytos naujos geležinės rudos kastynės.

¶ ST. LOUIS, MO. Darbai sziuom kartu eina labai gerai.

ISZ Lietuviszku diryu.

Vieton niekinti, mokinkimės!

Mes papratę keikti ir niekinti žydus, statome juos ant paskutinio laipsnio, nekenczіame jų, užmetame jiems net visas musų paczių kaltes, rugojame, kad jie mus nulupa, iszvilioja paskutinį centą, kad neina dirbt nė į mainas, nė kitokių sunkių darbų; net musų laikraszczіuose tankiai pasitaiko korespondencijos su isznieikinimais žydų. Kad jie ne priguli prie doriausių, tas teisybė, kad jie vilioja lietuvius pas savę, kad duoda jiems už brangius pinigus sugulėjusį, pagėdusį tavorą, to mes nesistengiame užginti. Neveizint vienok ant tų peiktinų pusių žydų budo, jie turi gana gerų, kurių mums priderėtų nuo jų pasimokyti. Ant apsisaugojimo nuo žydų skriaudų mums reikia vien labiaus apsiszviesti, o per apszvietimą geriaus savo reikalus suprasime ir mokėsimė juos teip gerai apginti, kaip moka atsiginti žydai nuo visų ne draugų.

Žydas, atkakęs isz Europos į Ameriką, arba czia gimęs, noriai lanko mokyklas, o antai Maskolijoj net reikėjo randui iszduoti apsunkinimus ant pastojimo žydams ypacz į vidutines ir augsztesnes mokyklas, nes kitaip to kiose mokyklose butų vieni žydai; moteriszkose gimnazijose Lietuvoj veik pusė yra žydelkaiczių, nors žydų ten tik 10% viso gyventojų skaitliaus. Pabaigę mokyklas, žydai mokinasi amatų arba kitokių specijaliszkų užsiėmimų; skaito laikraszczius ir knigas, o iszsilavinę, griebiasi nors menkiausio biznio, nereikalauja griebtiesi sunkių darbų kaip lenkas arba lietuvys, kadangi pataiko atlikti ir lengvesnį, geriaus apmokamą, tokį kur proto daugiaus reikia. Jeigu savo bizniuose krikszczionis atlupa, argi tai ne paczių krikszczionių kalte? Tie arba ne turi tokių biznių, arba neina reikalingų daiktų pirkt pas saviszkį, bet byzdina pas žydą. Žydas gi kiekvieną sau reikalingą daiktą perka pas žydą. Žydai Amerikoj turi didelę materijaliszką galybę ir įtekmę, bet tą viską atsiekė vien per mokslą ir vienybę. Kas gi draudžia lietuviams apsiszviesti, kas gi jiems ne duoda laikytiesi vienybės? Jeigu to visko, kas mus galėtų pakelti, nėra pas mus, tai ne per žydų, tik per mus kaltę. Žydai geriaus pažįsta Lietuvą ir jos nesigėdi teip kaip tai daro tuli menko proto lietuviai: sztai Amerikoj žydai isz lietuviszkų gubernijų nesigėdi savę vadinti lietuviszkais žydais, sakosi paeiną isz Lietuvos, o ne teip kaip daugumas lietuvių, kurie sakosi ėsą isz Lenkijos.

Atkakę į Ameriką lietuviai pas gimines arba draugus, pradeda nuo girtuokliavimų, giminės ir draugai sveczią girdo, nors jis ne norėtų. Tas paskui, gavęs pirmą uždarbį, atsimoka savo geradėjams ir teip eina toliaus, lietuvių uždarbiai eina ant "pundų". Tokius tai žydai ir aplupa, kadangi toki ne tik nė jokio amato ne moka, bet truksta jiems ir sveiko supratimo apie paties naudą ir reikalus. Toki, žinoma, ne tik nieko ne skaito, bet ne kenczia laikraszczių ir knigų. Jeigu žmogus gyvena kaip mulas, turi teip kaip mulas ir dirbti kastynė se arba kur kitur, kur ne reikia proto, bet vien rankų pajiegos. Koki nuopelnai, toks ir užmokesnis.

Amerikoj lietuvių amatnųkų yra tik krikszczіai Baltimorėj, New Yorke, Brooklyne, Bostone arba Chicagoj (kitokių lietuviszkų amatinųkų yra teip mažai, kad ne verta nė minėti), bet padėjimas jų ne vertas pavydėjimo, turi jie dirbti nuo 5 val. ryto iki 10 vakaro, žydiszki gi krikszczіai, laikydamiesi vienybės, dirba po 9—10 valandų ir uždirba daugiaus už lietuviszkus. Ant supratimo, kaip reikia saugotiesi nuo isznaudojimo, reikia ne tik turėti gerą vadovą, bet ir patiems sziek tiek daugiaus suprasti. Asz vieną kartą kalbinau vos isszmintanczius isz sunkaus darbo Brooklyno lietuviszkus krikszczius, kad, vietoj skursti prie krikszczystos, eitų pasimokyti cigarų dirbti, o galės uždirbti po $9—12 per sanvaitę, dirbdami po 9 val. ant dienos. Uždarbis visiems patiko, bet mokytiesi nesirado nė vieno, kuris butų norėjęs. Ne vienas, nustojęs vietos, praszosi paskui parupinti jam darbą ir užmokėti už pamokinimą ir duoti maistą, kol ne pramoks, bet kol ant to dar turi pinigų, tai apie pasimokinimą ke nors tokiam nė neužsimink.

Toki tai yra daugume musų broliai. Rugoja jie ir niekina žydus, bet jeigu norėtų sekti žydų paveikslą, ne reiktų skursti, dirbti pavojingiausius ir sunkiausius darbus už mažą užmokesnį; ne butų visų paniekinti ir isz juokiami. Norint pasikelti ant augsztesnio laipsnio, reikia mokytiesi, ne mokanczіam kepti karveliai ne leks į burną.

Cigarnikas.

Isz Philadelphijos, Pa.

Czianykszczіai tikri Szvento Antano parapijos parapijonai, jeigu laiko susirinkimus, tai laiko juos vieszai, ant jų užkvieczia visus lietuvius katalikus ir visi turi lygų balsą ir tiesą kalbėti, niekam iszreikszti savo nuomones ir norus ne gina, tokių vieszų susirinkimų turėjo jau daug ant apkalbėjimo nupuldytos parapijos reikalų; kunigo gi szalininkai laiko mitingus pasislėpę, lyg bijodami, kad kas ne iszgirstų apie nutarimus. Apginanti teisybę nereikalauja slėptiesi, kas slepiasi, tas turbut neteisybę savo darbuose jauczia. 20 d. sausio kunigo szalinąkai, arba, kaip jie savę vadina, "szventiejie", laikė mitingą, bet ant jo neleido tikrų parapijonų, bažnyczios savinųkų. Tas paslaptas mitingas vienok ne didelius atgabeno vaisius, kadangi nė pats buvę ant mitingo ne buvo užganėdinti nė isz nutarimų, nė isz vadovo pamokinimų; taigi pasirodo, kad ir tie ne vienodų nuomonių, ir galima tikėti, kad dalis dabartinių kunigiinių, geriaus pažinę mierius ir geismus savo vadovo, nuo jo pasitrauks ir pristos prie tikrų parapijonų.

Tuli kunigiiniai kalba, buk bažnyczios savinųkai ir palaikytojai, taigi tikriejie parapijonai, stumia bažnyczią į pragarą! Kaip gi tai gal but? Juk jie nieko kito ne reikalauja, kaip tik to, ant ko sutiko pats kunigas, apimdamas musų parapiją. Kada kuń. Kaulakis pribuvo į musų parapiją 1893m., tai reikalavo algos $800 ant metų ir ant savo naudos pelno už miszias ir kitokius tikėjimiszkus patarnavimus. Ant to parapijonai sutiko ir ne už tą kilo nesutikimai ir žeminanti tikėjimą ergeliai ir provos. Pinigų parapijos kasoj tąsyk turėjome $1140. Tąsyk pats kunigas pasakė, jog pinigų tų ne ims, nes jų jam ne reikia, pinigus liepė pasilaikyti komitetui. Žmonės praszė, kad kunigas teiktusi priimti kasierystą, bet tas ant to ne sutiko. 1895 m. žmonės vėl užsimanė kunigui kasierystą primesti ir tąsyk jis jau noriai ant to sutiko. Kasierivo jis iki dabar, visus pinigus priimdavo po priežiura komiteto. Buvo dar du trustisai; kunigas pats juos prisiimdavo. Kada vienok parapijos kasoj susirinko jau $5600 su centais, tai kunigas Kaulakis ne priima nė trustisų, nė parapijos komiteto ne nori ir paczią musų bažnyczią nori apraszyti ant archivyskupo, taigi elgiasi su svetima savasczia kaipi kad ji but jo locna. Tuom tarpu, statant bažnyczią, archivyskupas ne velyjo statyti ją mieste, ant iszsidirbimo daleidimo reikėjo kelisauti net pas popiežiaus delegatą į Washingtoną, su kurio daleidimu lietuviai pirko savo bažnyczią. Užgautas tuom archivyskupas, visai ne priėmė musų bažnyczios į savo jurisdikciją, kadangi mat ji buvo per biedna. Dabar gi, kada skolos bažnyczios iszmokėtos ir parapijos kasoj yra $5600, archivyskupas užsimanė reikalauti sau musų pastatytos bažnyczios ir dagi sako, kad ant dabojimo jos turto nereikia nė jokio komiteto. Mat kaip pinigai ir teip augszto paszaukimo ypatų nuomones perkeiczia!

Isz pradžių ir pats kunigas džiaugėsi, kad musų bažnyczia ne užraszyta ant archivyskupo, kad Charteris yra ant draugystės Szv. Antano. Ne kartą pats iszsitarė, jog Philadelphios lietuviai yra laimingi, turėdami savo locną, o ne archivyskupo bažnyczią, kadangi, girdi, jeigu Airija pasikeltų priesz Angliją ir ant palaikymo kovos reikalingi butų pinigai, tai airiszki vyskupai Amerikoj, turėdami ant savęs užraszytas visų katalikiszkų tautų bažnyczias, galetų ant jų užtraukti dideles skolas ir siųsti pinigus kariaujantiems priesz Angliją savo vientaucziams; ant Philadelphios gi lietuviszkos bažnyczios, kadangi ji ne priguli archivyskupui, nieks be žinios ir pritarimo parapijonų ne gali skotų užtraukti. Pats kunigas tąsyk džiaugėsi, kad musų bažnyczia, jos turtai, ne priguli archivyskupui. Kaipgi dabar musų dvasiszko piemens nuomonės persikeitė! Parapijonai ir draugystės, visi nori, kad parapijos surėdymas pasiliktų toks, koks pirma buvo, kokį pats kunigas iszgyrė kaipo geriausią. Mes visi norime buti gerais katalikais, tokiais buvome per 7 metus, tokisis norime pasilikti ir ant toliaus, norime vien, kad musų bažnyczia, kurią pastatėme be jokio prisidėjimo archivyskupo, prigulėtų mums, o ne svetimtaucziams. Musų reikalavimai nėra prieszingi tikėjimui ir katalikystei, kadangi mes ne reikalaujame nė jokių perkeitimų tikėjimo, bet norime vien, kad už musų pinigus statyta bažnyczia, kad musų sudėti ant jos reikalų pinigai butų musų savasczia. Reikalavimus tokius kiekvienas doras žmogus, ar jis katalikas, ar ne katalikas, pripažįs už su visu teisingus. Tuom tarpu musų dvasiszkas vadovas su savo komitetu, susidedanczіu didesnėj dalyj isz lenkbernių, nori nuo mus atimti bažnyczią ir parapijos pinigus ir apraszyti viską ant ypatų, kurios niekuom nėra prisidėjusios prie pastatymo bažnyczios.

28 d. spalių pereitų metų kunigas uždavė poterius ant iszpraszymo dvasios szventos jo prieszams. Tą paczią dieną buvo ir mitingas Dr. Gyvojo Rožanczіaus, ant kurio sanariai ir sanarės susivaidyjo už parapijos reikalus. Atbėgo ir kunigas taikyti susivaidyjusius, bet atsėjo paczіam prasiszalinti, nes kitaip butų gavęs į kailį nuo įpykusių moterių. Potam vėl uždavė poterius, tik gaila, kad žmonelės ne žinojo už katrą pusę melstiesi, katra pusė paklydo nuo doraus kelio? Paskui pats kunigas buvo iszėjęs kolektuoti, bet pajutę tą žmonės, kuo greicziausiai iszsineszdino isz bažnyczios. Priesz užgimusius vaidus sukolektuodavo po $100 ir daugiaus.

Toki tai yra vaidai musų parapijoj, tokios tai priežastys juos gimdo. Tikri parapijonai jieszko vien teisybės, gina lietuvių pastatytą, taigi jiems vien prigulinczią bažnyczią. Ne meskite todėl ant jų purvais, ne klausykite isznieikinimų kunigo, bet pritarkite ir padėkite.

Al. Jocis.

Isz Waterbury, Conn.

24 d. sausio szių metų czianykszte lietuviszka S. Daukanto centraliszka draugystė parengė balių ir teatrą. Atloszė komediją p. v. Amerika pirtyj. Isz aktorių geriausiai rolę Bekampio atloszė Jokubas Varnas ir rolę Antano Vincas Segevycze. Kiti savo rolių, turbut, ne iszmoko gerai. Terp aktų buvo dekliamacijos. Pirmiausiai dekliamavo eiles M. Jono p. a. "Svajonę" mergina M. Danisevycziutė; M. Valentanavycziutė — "Jaunimo giesmę" Maironio ir M. Krakauskiutė eiles "Dėl iszrinktųjų". Dekliamacijos ne geriausiai nusidavė. Priežastys nenusidavimo dekliamacijų buvo: kad dėl trumpa laiko dekliamatorkos ne spėjo visko gerai iszmokti ir kad vadovas neprižiurėjo mokinimosi. Pasibaigus teatrui, buvo szokiai. Žmonių susirinko per 200. Visi užsilaikė gražiai per visa vakara.

Nors "Vienybė" ir per daug iszgyrė waterburieczius, bet isztikro jie nepriguli prie niekiausių. Jie gyvena gana gražiai, ant tautiszkų reikalų nesigaili centų, pradeda kilti net ekonomiszkai, pesztynių ir provų czia nėra. Užtai czianykszczіai lietuviai nesiskubina su statymu gražių bažnyczių ir puikių klebonijų. Turbut Waterburyj bus praszczіausia Amerikoj lietuviszka bažnyczia, o klebonijos visai neturime. Svetainė yra neva pastatyta szale bažnyczios, bet ne visi gali į ją rinktiesi. Apart Dr. Szv. Kazimiero ir Szvento Juozapo, kurios turi padarę kontraktus, įmokėjo dar statant svetainę po szimtinę, kitos ne turi laimės laikyti susirinkimus lietuviszkoj svetainėj, nei Susivienyjimo kuopa ne gali savo czvertmetinius susirinkimus atlikti toj už lietuvių pinigus sukaltoj svetainėj. Sanarius tos organizacijos mat musų duszių piemuo laiko už bedievius, koki, pagal jo nuomonę, galėtų bedievyste užkrėsti ir parapijos salės sienas.

Kun. Saurusaiczio sutverta katalikiszka Susiv. kuopa puola, senoji gi kuopa, teiposgi katalikiszka, lygiai ne auga. Jeigu į administraciją centraliszko komiteto butų iszrinkti sanariai svietiszkos inteligencijos, tai gal musų kuopa butų užaugusi; kol Susiv. valdys dvasiszkija, Waterburio kuopa ne augs.

Vargdienis.

Isz Omahos, Neb.

Lietuvių yra czia 36 szeimynos, o pavienių bus apie 400. Neseniai sutvėrėme lietuviszką draugystę vardo Szvento Antano. Prisiraszė jau 25 sanariai. Rengiamesi szią vasarą pradėti statyti savo bažnyczią. 50 czianykszczių lietuvių nupirko lotus, o kompanija du lotu duoda dykai. Mums rodosi, kad lietuviszka parapija lengvai galės czia užsilaikyti, kad skaitlius lietuvių nesimažįs, bet eis didyn. Mes ant toliaus norime gyventi teip kaip ir kitų vietų geriejie lietuviai.

Fr. Kl.

Isz visur.

¶ Maskoliszkas rando laikrasztis "Prawitelstwennyj Wiestnik" pagarsino žinias apie Maskolijos iždo surinkimus ir iszdavimus ant szių metų. Isz tų žinių matyt, kad ant szių metų Maskolijos iždas tikisi surinkimų 1758482006 rub. arba ant 730000 rubl. daugiaus negu pereituose metuose. Isz pardavinėjimo degtinės maskoliszkas randas tikisi turėti gryno pelno 51 milijoną rubl. Taigi caro pavaldiniams atseis diktai pilti į gerklę, kad iždas isz to szaltinio turėtų ministerio iszskaitytą pelną. Iszdavimai iszskaityti teiposgi ant 1788482006. Iszdavimai tie skiratosi sziteip: palukai nuo skolų 274909743 rubl., ant augsztesnių vieszpatystės įtaisų 3155401 rubl., ant reikalų stacziatikiszko tikėjimo (stačziatikiszkio sinodo) 23783809 rubl., ant ministerijos ciesoriaus dvaro 12715234 rubl., ant ministerijos užrubežinių reikalų 5289074 rubl., ant karės ministerijos 327824897 rubl., jurinąkystės ministerijos 93537666 rubl., iždo ministerijos 305833826 rubl., ministerijos vieszpatystės turtų 40728781 rubl., vidaus reikalų 87650199 rubl., apszvietimo 33076518 rubl., kelių ministerijos 383143459 rubl., tiesdarystės 46227505 rubl., vieszpatystės kontrolės 7599776 rubl., visoki iszdavimai 12000000 rubl. Ne paprasti iszleidimai iszskaityti ant 131827450 rubl.

¶ Nuo pradžios szių metų, draugystė platinimo terp moterų ukinąkystės mokslų atidarė Maskvoj (Maskolijoj) specijaliszkus ukinąkystės mokslų kursus moterims. Lekcijas visokių szakų tų mokslų skaitys profesorisai per sausio, vasario, kovo ir balandžio mėnesius. Per vasarą, užstojus lauko darbams, besimokinanczios moterys užsiims praktiszkais darbais ant specijaliszkos žemdarbiszkos farmos. Peterburge gi bus parengti specijaliszki moterims kursai sodaunąkystės, daržinąkystės ir bitininkystės mokslų. Kursai bus parengti prie botaniszko sodo, kuriame moterys galės užsiimti praktiszkais darbais. Ant tų kursų priims 100 — 120 moterių.

¶ Isz visų Europos krasztų ateina žinios apie didelius szalczius ir vėtras. Upės Main, Reinas; kanalai Saaros, Moselės, Marnos užszalo ir pertai privežimas anglių isz Vokietijos ir Belgijos į Prancuziją likosi apsunkintas. Paryžuj nuo didelio szalczio ant ulyczių 9 žmonės suszalo. Pietiniuose Prancuzijos krasztuose, Austrijoj, net Italijoj siautė smarkios sniego darganos. Pasnigo diktai net ant salos Sicilijos, kur sniegą gyventojai labai retai mato. Dideli szalcziai ir sniegas Italijoj užkenkė citrinų ir apelsinų medžiams, daug jų nuszalnojo.

¶ Pagal paskutinį gyventojų suskaitymą, pereituose metuose Varszavoj buvo isz viso (be kariaunos ir be priemieszczių) 686010 gyventojų (316573 vyriszkių ir 349437 moterių). Tame skaitliuje katalikų buvo 382747, žydų 249928, stacziatikių tik 32827, kitokių tikėjimų buvo 20500. Visokių dirbtuvių buvo 507, kuriose dirbo 31165 darbinąkai; visokiuose amatinąkiszkuose varstotuose dirbo 3011 meisterių, 3839 gizelių ir 6533 mokintiniai. Mokyklų buvo tik 757, kuriame taiskaitliuje 408 buvo žydiszkų chederų. Stacziatikiszkų cerkvių buvo 25, bažnyczių kitokių tikėjimų 36, žydiszkų sinagogų ir mahometoniszkų moczetų 18.

¶ Angliszkas laikrasztis "Engineering" padavė apskaitymą, kiek kokiame kraszte žemės viduriuose yra anglių. Isz to apskaitymo pasirodo, kad niekur nėra teip daug anglių kaip Chinuose. Vienoje tik Shanghai provincijoj yra 630000000000 tonų anglių. Yra teiposgi anglių plotai provincijose Chunan, Shantung ir kitose. Iki sziol vienok mažai kastynių yra isznaudota. Kada iszkas anglis kituose krasztuose, Chinai dar ilgai bus vienaitiniais pristatytojais anglių kitiems krasztams.

¶ Angliszki kareiviai, stovinti ant salos Szv. Helenos (kur laiko kaipo nelaisvius paimtus sa vadovu Cronje burus), pasiprieszino oficierams ir pakėlė maisztus. Pasigėrę negrai kareiviai, atgabenti czia nuo salų Vakarinių Indijų (Vidurinėj Amerikoj), užpuldinėjo ant gyventojų, plėszė jų gyvenimus. Tik iszsodyti jurinąkai pasikėlusius negrus suvaldė. Laike tų maisztų daug gyventojų ir kareivių likosi sužeistų, keli tapo užmuszti.

¶ Pereituose metuose isz Airijos iszsikraustė isz viso 45918 iszeivių, arba ant 3102 mažiau negu užpereituose metuose. 41389 iszkeliavo į Suvienytas Valstijas sziaurinės Amerikos, į Australiją 1500, į pietinę Afriką 998, į Kanadą 963, į kitus krasztus 618. Daugiausiai todėl, nes 90% airiszkų iszeivių atkako į Suvienytas Valstijas Sziaurinės Amerikos.

¶ Iszpanijoj, kur jezuitai iki sziol turėjo didelę įtekmę, terp gyventojų apsireiszkė didelis nekentimas tų zokoninkų. Mieste Valencijoj minios gyventojų iszdaužė langus ir duris jezuitų kolegijos; butų gal ir jezuitams patiems atsieję riestai, bet žandarmerijai pasisekė užpuolikus iszvaikyti.

¶ Ant atsibuvusio laike parodos Paryžiuj žuvių augintojų kongreso, susirinkę nusprendė susirinkti ant kito tokio kongreso į Peterburgą 1902 m., kur bus parengta ir terptautiszka žuvinąkystės paroda.

¶ Mieste Cardiff, Walijoj, keli darbinąkai apsirgo ant kokios ten ligos, daktarai ligą laiko už indiszką marą.

¶ 29 d. sausio ties miestu Lubeka, Sziaurinėj Vokietijoj, užkilo smarki audra su perkunijoms. Perkunas trenkė į bokszta Szvento Jokubo bažnyczios ir jį uždegė, bet subėgusiems ugnagesiams pasisekė ugnį suvaldyti ir neduoti jai daugiaus iszsiplatinti; bokszto vienok tapo drucziai pagadytas.

¶ Kad filipiniecziai ne kenczia labai katalikiszkų zokoninkų, galima manyti isz to, kad tuli įtekmingi filipiniecziai, iszgirdę jog popiežius rengiasi siųsti atgal iszvytus nuo tų salų zakoninkus, nusprendė priimti protestoniszką tikėjimą, kad tik nuo zokoninkų savvalios iszsiliousuoti.

¶ Szį metą žiema Italijoj, kur paprastai jos kaipi ne budavo, ne paprastai szalta. Venecijoj ir Napolėj daug žmonių, žinoma beturczių, suszalo. Venecijoj miesto kanalai ir lagunos su visu užszalo, kas labai retai pasitaiko, į szimtmetį vos porą kartų ant lagunų pasirodo ledas.

¶ Ties Vindobona (Austrijos sostapile) siautė smarki vėtra paskutinę sausio dieną. Wėjas ardė triobų stogus ir plytas ir nesziojo jas ant oro. Laike tų vėtrų mieste daug žmonių tapo sužeistų. Vokietijoj teiposgi siautė vėtros ir jos ne mažai blėdies pridirbo.

¶ Netoli Havro, Prancuzijoj, ant kariszko torpedinio laivo Nr. 24 atsitiko smarki garinio katilo expliozija, kuri vi-ą laivą iszardė. Laivas paskendo. Isz buvusių ant jo žmonių tik du iszsigelbėjo; kiti gi visi prigėrė.

¶ Peterburgo pinigų muszinyczia iszmuszė pereituose metuose auksinių pinigų už 378000 656 rubl., sidabrinių stambesnių už 22203672 rubl., smulkių už 3530000 rubl., taigi isz viso 403753831 rubl.

¶ Pereituose metuose per Maskolijos portus iszgabeno į kitus krasztus: kvieczių 283247 czetverczių, rugių 1830571 czetv., avižų 5110956, grikų 148314, žirnių 30769, pupų 44179, sėmenų 229203 czetv.

¶ Angliszkas laikrasztis "Westminster Gazette" paduoda, buk Kejewe, Mažrusijoj, užgimė nauji studentų maisztai. Ant suvaldymo studentų paszaukė kazokus, su kuriais susirėmė studentai. Tame susirėmime daug studentų likosi užmusztų arba sužeistų,

¶ Peterburge, Maskolijoj, koksai Pavlov, kariszko sudo nuspręstas ant iszvijimo į Archangelsko gubernijų, szovė isz revolverio du kartu į sudo perdėtinį jenerolą Maslovą, bet nė vienas szuvis ne pataikė.

¶ Pasibaigė sztraikas tarnaujanczių ant požeminių geležinkelių Paryžiuj. Geležinkelių kompanija likosi priversta sutikti ant visų pakėlusių sztraiką tarnų reikalavimų.

¶ Netoli Peterburgo likosi pasamdyti dideli žemės plotai, ant kurių darys bandavones ant persitikrinimo, kokią turi įtekmę ant augimo ir naszumo auginamų sugmenų elektrika.

¶ Ant viso svieto iszeina su virszum 70000 visokių laikraszczių visokiose kalbose. Kasdieniniai gi laikraszczіai turi 40000-000 skaitytojų.

¶ Isznaikintuose svetimų kariaunų Chinų krasztuose vietinius gyventojus pasiekė badas. Jie maitinasi dabar kunais pasimirusių žmonių.

¶ Mieste Shaw Hsi Kiaw, Chinuose, iszlėkė į padanges parako krautuvės. Prie to 40 japoniszkų kareivių likosi užmusztų.

¶ Mieste Merseburge, Vokietijoj, apsireiszkė raupai, apsirgo raupais visi sanariai vienos szeimynos. Apsirgusius pergabeno į ligonbutį.

¶ Kastynėse Ignacy, Sosnovicuose, pietinėj Lenkijoj, expliodavo parakas. Prie to 4 darbinąkai likosi užmuszti, o 3 sunkiai sužeisti.

¶ Belgijos parlamentas užgyrė tiesas priesz kazirnąkus; už perėngimą tų tiesų uždėtos didelės bausmės.

‖ Vengrijoj nuslinko vienas szonas kalno Krampach ant apacziojo stovinczio kaimo ir užbėrė 20 namų. Prie to pražuvo 80 žmonių.

‖ 29 d. sausio pasimirė maskoliszkas feldmarszalas jenerolas Gourka, buvęs Varszavos jeneral gubernatorius.

‖ Paryžiuj pakėlė sztraiką darbinjkai ir tarnaujanti ant požeminių geležinkelių. Ant dabojimo stacijų sutraukė kariauną.

‖ Mieste Ohligs, ant Reino, Vokietijoj; suaresztavo penkis žemesnius paczto urėdnjkus už pavogimą piniginių siuntinių.

NAUJI ISZRADIMAI.

*** Vokiszkas mokslinczius, profesorius Slaby, iszrado budą siuntinėjimo vienu dratu tiek telegramų, kiek kas nori ir tai ant syk. Jis tiki, kad tą budą galima bus pritaikyti ir ant visų povandeninių telegrafų ir todėl nuvedimas pojuriniu telegrafų atseis daug pigiaus, vietoj dėti daug dratų, užteks vieno. Tas pats mokslinczius dabar darbuojasi ant suradimo budo, kaip isztraukt elektriszką pajiegą tiesiog isz anglių, be garinių masziną. Tas teip nupigintų elektriszką pajiegą, kad kiekvienas gyventojas galėtų lengvai turėti ją namieje, ypacz kad, kaip laikraszcziai garsina, amerikoniszkas iszradėjas Tesla iszrado budą persiuntinėjimo elektrikos ant didelių tolumų be jokio prapuolimo ant kelio jos pajiegos.

*** Paryžiuj ir kituose Prancuzijos miestuose ant klojimo ulyczių pradėjo vartoti stiklą, isz kurio padirbtos plytos yra drutesnės ir parsinkesnės negu akmeninės, kadangi mat ant stiklu isszklotų ulyczių nes laiko dulkės ir purvas. Plytas ant klojimo ulyczių dirba isz stiklinių szukių, kokių iki dabar visai ne sunaudodavo. Szukes tokias sutarpina ir leja į atsakanczio didumo plytas ir plytas tokias drucziai su presuoja (suspaudžia), per ką jos įgauna neiszpasakytą tvirtumą. Nežinia vien, ar laike didelių szalczių plytoms padarytoms isz stiklinių szukių isszklotos ulyczios ne bus per slidžios.

*** Italijonas profesorius Tommasini iszrado prietaisą, jo pramintą elektriszku radiofonu, kuri ant 12 val. pirm pasirodymo debesų, pranesza apie besiartinanczią audrą ir perkunijas; pranesza apie siaucziancias audras ir perkunijas po visas aplinkines iki szimtui viorstų į visas puses. Prietaisą tokią galima pritaisyti prie paprasto telefono ir ji kuo teisingiausiai pranesza apie besiartinanczią audrą. Prietaisa tokia ypacz naudinga žemdarbiams prie valymo laukų produktų; turinti tą prietaisą visada žinotų, kada užeis lytus, ko dabar vartojami barometrai ne parodo, jie parodo vien oro spaudimą, bet ne lytų arba giedrą dieną.

*** Angliszkas laikrasztis "The Engineer" paduoda patentuotą Anglijoj naują budą apsaugojimo medžio nuo puvimo. Ant to medį džiovina prie 212° pagal Fahrenheito termometrą prie paprasto oro spaudimo. Toliaus szilumą pakelia nuo 250–500°, o spaudimą nuo 100—200 svarų. Paskui szilumoj 150—300° ir prie sp. 100—400 svarų isztepa medį sumaiszymu kreozoto, smalos, ir formalegido ir isz palengvo mažina szilumą ir spaudimą, Medegos, kurioms isztepta medis, patenka į mažiausias jo skylutes; medis perszlampa, o jos saugoja medį nuo puvimo.

*** Kadangi ant laivų tankiai užsidega sukrauti apacziojo laivo tavorai, tai ant gesinimo ugnies vienas vokiszkas inžinierius užmano laivo apacziojį laikyti bacz kas su kalkėmis, ir nuo jų nuvesti cinkines dudas. Pasirodžius ugnei apacziojį, užtenka per tas dudeles įpilti sierinės rugszties. Nuo to kyla tokia daugybė anglerugszties, kad ugnis ne gali degti, bet tuojaus turi užgesti.

*** Windobonos chirurgas Dras Gersung iszrado medegą ant pripildymo tuszczių kuno vietų; su ta medega gali jis pagražinti visą žmogaus veidą, isz negražaus padaryti gražų. Medega ta yra tai sumaiszymas wazelinos ir parafinos, kurią suszildęs, į czirszkia po oda, kur reikia, ji po uda pavirsta į kietą, niekada ne perkeiczia vietos ir visai ne vodinga.

*** Japonietis daktaras Kitizato surado antrą bacilių baisios ligos, siaucziancios dabar Indijose, maro. Surastas szito daktaro ligos bacilius yra kitoks, negu surastas prancuzo Jersino, kurisai iszrado ir vaistą, bet jis ne kiekviename atsitikime buva pasekmingu. Tas nepasekmingumas pačjo nuo to, kad marą mat gimdo du baciliai, arba kad tos ligos yra dvi veisli. Kitizato dabar darbuojasi ant suradimo vaisto, kuris bus pasekmingu tuose atsitikimuose, kuriuose vaistas Jersino neturi įtekmės.

*** Ant atsibuvusios pareituose metuose Paryžiuj parodos, prancuziszkos laivynės dalyj, terp kitko buvo pritaisa plaukimui ant vandens. Prietaisa ta susideda isz dviejų tuszcių cilinderių su jungtų dirżais. Viename gale cilinderių yra ratas su lopetoms, pasirimui priszakin, kitam gi du sztyrai. Atsigulęs ant diržų jungiancių cilinderius žmogus su koja paspaudžia ratą, gali kraipyti ir sztyrus ir tokiu budu be pajisio gali plaukinėti ant vandes teip ilgai, kaip jam patinka ir ten, kur nori.

*** Vokietis Neuman, miestelyj Winpkiele, prie Baltiko, pastate vėjinį maluną, kurio sparnai varo ne tik girnas, bet ir dinamiszką masziną; maszina ta padirba elektriką reikalingą ant apszvietimo viso miestelio. Taigi mat maluno sparnai atlieka dvigubą darbą: mala miltus ir dirba elektrikę. Sparnai maluno turi 36 pėdas ilgio ir sukasi, prie gero vėjo, su greitumu 11 apsisukimų per minutą.

*** Dras Weiner isz Heidelbergo, Vokietijoj, iszrado vaistą nuo raupų, kurios tai ligos daktarai ne mokėjo gydyti. Kadangi Dras Weiner Europoj ne tari tinkamos progos iszbandyti savo vaistą ant raupais serganczių žmonių, tai iszkeliavo ant Havai salų, kur serganti raupais apgyvena cziela viena salą, ant kurios sveikų žmonių visai nėra. Taigi czia daktaras turės progą persitikrinti apie pasekmingumą savo vaisto.

*** Hamburge, vokietis Kern iszrado naują diržą ant saugojimo nuo prigėrimo. Diržas tas pasiutas isz dvilinko audimo, yra lengvas, gali jį neszioti kiekvienas kaip ir paprastą diržą. Vyduryj susiutų dalių yra calcium carbidas. Jeigu kas į vandenį įpuolė, calcium carbidas atidalina gazą acetileną, diržas iszsipuczia ir juom apsijuosęs, nors ir noretų, negali paskęsti.

*** Szį metą ant visų Maskolijos geležinkelių darys bandavones su pritaikymu durpų ant apkurimo geležinkelių trukių maszinų. Jeigu bandavonės iszpuls pasekmingos, trukiai pietinių geležinkelių bus apkuriami durpoms. Jeigu pasirodys, kad jos tinka ant apkurimo geležinkelių maszinų, tai ne galės but netinkanczios ant apkurimo garinių katilų fabrikuose.

*** Viena Hamburgo (Vokietijoj) dirbtuvė pradėjo dirbdinti vinis isz tyczia paverstos į kietą gumos, vinys tokios tinka ir ten, kur geležinės netinka. Guminės vinys nerudyja, neperleidžia elektrikos, ne iszduoda kibirkszczių, kalant jas; todėl geriausiai tinka elektriszkose įtaisose ir dirbtuvėse ir krautuvėse explioduojanczių medegų.

Įtekmė oro ant girtuokliavimų.

Amerikoniszkas mokslinczius Dexter tirinėjo per eiles metų įtekmę, kokią turi ant girtuokliavimų oras ir metų dalys. Isz jo tirinėjimų iszpuolė, kad net įpratę girtuokliai ne visada lygiai girtuokliauja ir ne visada lygiai iszgeria svaiginanczių gėrymų. Daugiausiai girtų pasitaiko szaltose giedrose ir drėgnose dienose; imant atskiras metų dalis, daugiausiai girtuokliauja žmonelės gruodžio mėnesyj, nės iszgeria ant 20% daugiaus svaiginanczių gėrymų, negu iszpuola vidutiniszkai; mažiausiai gi girtuokliauja apsiniaukusiose, sziltose dienose, kaip antai liepos ir pjutes mėnesiuose ir tai dar galima užtėmyti, kad jeigu tuose mėnesiuose giedros dienos, tai žmoneles iszgeria daugiaus svaiginanczių gėrymų negu jeigu bus daugiaus apsiniaukusių dienų. Ar ant to atsiliepia isz tikro oras, giedros, ar apsiniaukusios dienos, sunku czia pasakyti; žinoma, jeigu lauke lyja, tąsyk ne parankn iszeiti isz namų ir lyjant eiti į karczomą, bet žmogus sėdi namieje, nenorėdamas suszlapti, gruodžio gi mėnesyj daugiaus linkę prie degtinės todėl, kad tąsyk szalta, taigi kiekvienas geria, norėdamas sziek tiek suszilti. Vidutiniszkai geria per pusę apsiniaukusiose dienose. Daugiausiai gi girtuoklių pasitaiko szaltose, giedrose dienose, jeigu puczia smarkus vėjas; laike gi smarkių vėtrų daugiausiai, iszgeria degtinės ir skaitlius pasigėrusių pasikelia ant 50%. Prie smarkaus vėjo ir vasaros laike žmonės daugiaus iszgeria degtinės negu tykiose dienose. Didžiausią vienok įtekmę ant girtuokliuvimų turi vėjiniai sukuriai (ciklonai ir anticiklonai.), kurie atsiliepia ant tekėjimo kraujo žmonių gyslose ir tokiu budu atsiliepia ir ant drigsnių, o tas gimdo didesnį arba mažesnį patraukimą prie svaiginanczių gėrymų.

Vietines Žinios.

— American Transvaal League parengė susirinkimą Central Music hallej, ant kurio specijaliszki skaitytojai skaitė praneszimus apie dabartinę karę pietinėj Afrikoj. Terp prelegentų du: Hercules Viljoen ir Philipp Wessels yra tikri burai. Viljoen pateko į anglijonų nelaisvę ir buvo jų nuspręstas ant suszaudymo. Iszpildyti nusprendimo vienok negalėjo, kadangi De Wett užpuolė ant Weppener, kur Viljoen buvo laikomas nelaisvėj ir jį iszliuosavo, bet liepė iszvažiuoti isz Afrikos, kol karė nepasibaigs.

— Pereitos nedelios dieną Chicagoj siautė baisi sniego dargana, kokios nuo seniai czia ne buvo. Snigo ir pustė per isztisą dieną teip, kad nieks nespėjo nuvalyti ulyczių ir trotuarų. Vėjas putė su greitumu 56 mylių per valandą. Reikėjo 5000 darbinjkų ant nuvalymo ulyczių nuo sniego. Miestui tas kasztavo 10000 dol., o ulyczinių geležinkelių kompanijoms net 20000 dol.

— Krumuose prie Desplaines upės rado kuną jauno 21 metų vaikino; pasirodė, kad tai yra kunas M. Mills. Matyt, kad vaikinas, užmiręs tankumyne, suszalo; ant kuno nė jokių ženklų ne užtėmyjo.

— Klerkas czianyksczio paczto, Fred Rosemann, likosi sugriebtas ant vagystos paczto siuntinių. Likesi jis jau suaresztuotas.

— Ant geležinkelio stacijos Chicago, Pittsburg & Fort Wayne pereitos nedelios dieną likosi pervažiuotas darbinjkas Danielius May. Mirtinai sužeistą žmogų nugabeno į ligonbutį. Ant jo iszgijimo nėra vilties.

— Laikraszcziai paduoda, buk ant priemiesczio Bowmansville rado auksą. Auksas tas ėsąs nulietose sztangelėse. Greicziaus tas viskas bus vienok vien laikraszczių reporterių galvose,

— Pereitą sauvaitę Chicagoj pasimirė 450 žmonių, taigi ant 32 mažiau negu užpereitoj sanvaitėj. Naujų apsirgimų rauplėms ne buvo, isz ko reiktų manyti, kad liga liaujasi.

— Lenkiszko "Związko" bibliotekorius Jonas Adomaitis, kurs buvo apskųstas už negražius darbus su nemetėms mergaitems, likosi perduotas į grand jurę. Kaucija jo pakelta iki $10500.

Į aukautojus.

Skaicziau "Lietuvoj" užklausimą, gaunu ir tiesiog laiszkus su užklausimais, kada bus atspausdintos "Dainų knįgos" ir kada jos bus iszsiųstos aukavusiems pinįgus ant iszleidimo? Kelis kartus asz atsiszaukiau į lietuviszką visuomenę praszydamas paremti iszleidimą pinįgais ir kad kiekvienas, paaukavęs nemažiaus kaip $1., gaus vieną egzempliorą knįgos kaipa atlyginimą už paaukautus pinįgus, bet nuo visuomenės iki sziol gavau tik $80. Rankrasztis su natoms jau parengtas į spaudą, tik pinįgų ant iszleidimo knįgos per mažai. Norėdau duoti spaudinti spaustuvėse Carl Fisher & Co., pn. 6 ant 4 ave. New Yorke, bet už atspaudimą czia reikalauja $763 už 1000 egzempliorių. Per tai viskas užsitraukė teip ilgai. Laukiu, kol ant to mierio įplauks daugiaus pinįgų; gal surasiu spaustuvę, kuri reikalaus mažiau. Tuom kartu szaukiuosi dar kartą į lietuviszką visuomenę praszydamas paremti pinįgais mano iszleidimą.

Leonas Ereminas.

Draugyscziu Reikalai

Apgarsinimai draugyscziu mitingu, baliu, pikniku ar kitokiu reikalu—yra priimami tik už užmokesti. Prekes apgarsinimu sekanczios:

Apgarsinimai, užimanti wieta 2 colių ar maziau, 50 c. už kiekwiena syki. Kiekwienas colis wirsz 2 colių 25 c. už kiekwiena syki. ISZLEISTUVE.

Temyketi sanariai "Liuosybes" Draugystes.

Chicago, Dr-te Liuosybes ant savo susirinkimo laikyto 3 d. Wasario, 1901 nutare palaikyti "Lietuva" už savo organa ir ant antro meto. Todel sanariai nemokanti skaityti arba turinti stacziai isz redakcijos užsisiųdewe laikraszti, telksis duoti žine Dr-tes sekretoriui iki 8 d. Kowo, tai sekretorius laikraszti sulaikys. Nedawe žinios sulyg minetai dienai bus priwersti už ji užsimoketi į Dr-tes kasa. Su guodone

A. Rudauskas, sekr.
3252 S. Morgan st., Chicago, Ill.
(8--3)

Balius, Balius!

Chicago, Dr-te Teisybes Myletoju tures savo baliu nedelioj, 10 d. vasario, saleje K. Liaudanskio, 3301 So. Morgan str. Prasides 3 val. po pietu. Įženga 10c. Grajys pirmos kliasos muzika, bus szokių ir kitos interesuojanczios zobovos. Visus lietuvius ir lietuvaites kvieczia atsilankyti. Szis balius, del svarbios priežasties, tapo perkeltas isz 3 ant 10 dienos Vasario. Atminkite, kad 10 d. Vasario, priesz pat baliu, toje paczioje saleje bus draugystes mitingas.

Dr-te Teisybes Myletoju.

Metinis Mitingas.

Chicago. Subatoj, 9 Vasario, 7:30 val. vakare, Szemaiczio saleje, 632 S. Canal st. Lietuviszkas Republ. Algirdžio Kliubas 9tos vardos, tures savo metini mitinga, ant kurio bus rinkimas naujos administracijos ir apsvarstimas kitu svarbių reikalu. Todel visus tos vardos lietuvius kvieczia kuoskaitlingiausiai susirinkti. Petras Woodmanas, prez.

Chciago, "Paskolinimo ir Namu statymo Dr-ste wardo Palangos Lietuwiai" tures sawo susirinkima nedelioj 10 d. Wasario, 1 walanda widurdienio saleje J. Petrosziaus, 168 W. 18th St. Wisus sanarius ir norinczius prisirasyti lietuwius kwieczia ir kuoskaitlingiausiai susirinkti. KOMITETAS.

Temikite Chicagos Lietuviai.

Draugyste Szv. Kazimiero Kar. ant savo mitingo nusprende priiminet savo draugysten per sekanczius 3 menesius kiekviena norinti į ja prisirasyti už puse istojimo mokiesties. Mitingai szios draugystes yra laikomi pirma nedele po pirmos dienos kožno menesio, 1 valanda po pietu, szv. Jurgio parapijos saleje. Todel broliai, norinti pristoti Draugysten nepraleiskite progos pigaus sįtojimo ir pribukit ant mitingu užsiraszyti.

Vardan Draugystės Sz. Kaz. Kar.
V. Eringis, prez.
J. Ostrovski, sekr. 3058 Throop St.

Scranton, Pa. Lelevelio Dr-te tures savo pirma dideli baliu seredoj, 13 vasario, Music saleje, 215 Lockowanna ave. Muzika grajys net isz Prusu. Įženga vyrams 25c, moterims ir merginoms dykai. Visus lietuvius ir lietuvaites meilingai kvieczia atsilankyti.

KOMITETAS.

Didelis Balius.

Torrington Conn. Dr-te Algirdo laikys savo pirma baliu subatoj, 16 Wasario, 1901, German Union saleje, Theatre Building, ant E. Main st. Prasides 8 wal. wakare. Grajys pirmos kliasos muzika isz Waterbury Conn. Įženga wyrams 25c. moterims ir merginoms dykai. Wisus lietuwius ir lietuwaites szirdingai kwieczia atsilankyti;

KOMITETAS.

Aukos ant kankintiniu.

Sulygsziol buwo kasoje	$223.07
F. Sidoras, Grand Rapids Mich.	15c
M. Žikewiczia, Dayton Ohio.	10c
Dr-ste Sz. Kazimiero Elizabeth N. J.	$8,00

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Martino Nevulio isz kaimo Lavonczių ir Martino Krasnickos isz kaimo Skovkiszkių, abu Suvalku gub. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso: Jo. Valinczius,
26 Broad st., New Britain, Conn.

Pajieszkau Antano Strainio ir Antano Šetkaus, abu Kauno gub., Raseiniu pav., Eidintu kaimo, Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Kaz. Tamaszauskas,
Box 33, Allenport, Pa.

Pajieszkau savo tevo Marcijono Jokanto, kurs 4 metai kaip atvažavo Amerikon. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Edvard Jokantas,
278 15th ave., Newark, N. J.

Pajieszkau Jurgio Kasmausko. Kauno gub., Raseiniu pav., kaimo Pagrybiu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Dominikas Kasmauskas,
Wallingford, Conn.

Pajieszkau savo brolio Konstantino Maseno, Kauno gub., Panevežio pav., kaimo Kundriniu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Baltramiejus Masenas,
727 S. Canal st., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo brolio Kazimiero Rimkaus, kurs 12 Rugpjuczio 1900m. iszvažavo į Chicagos ligonbuti. Jis paeina isz Kauno gub., Raseiniu pav., Kaltinenu vol., kaimo Vitogalos. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

M. Rimkus, Alderson, Ind. Terr.
(15-3)

Pajieszkau savo draugu: Antano Petrokaiczio, isz Pasžlynes kaimo, Franciszkaus Džiaugio isz Girkalnio parap., ir dedes Juozapo Barczio isz Naukaimes kaimo; visi trys Kauno gub., Raseiniu pav. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Jos Barczas,
Box 126, Girardville, Pa.

Pajieszkau savo draugo, Mateuszo Povilionio, isz kaimo Klepsziu, Panevežio pav., Kauno gub. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Jurgis Nakroszis,
Box 126, Girardville, Pa.

Uzsiszalyma iszgydys su viena diena.
Imk "Laxative Bromo Quine Tablets". Gausi kiekwienoje aptiekoje už 25c. Jei nepagydys, sugrąžins pinigus. Ant kiekwieno bonžolio yra parasztas E. W. Grove.

Greicziau! Greicziau!
"Prisiunskite, meldžiam', kuogreicziausiai tuzina bonku. Kadangi jau tik trys isz viso bepasiliko namie!" — teip raszo Jacob Prenosil, 37 Jackson st., S. Omaha, Neb. "To reikalauja mano serganti motyna. Ji turejo kokia ten pilvo liga — tai bus bene metai atgal — ir mes mislijome, kad ji jau niekados nepasveiks. Bet acziu dievui ir Trinerio Amerikoniszkam Elixir of Bitter Wine dabar ji jaucziasi daug geriau. Mes užlaikome du daktaru ir viens isz ju pasakojo, kad ji turinti vežlo liga ir dar ka ten tokl viduriuose. Kairiame paszonyje ji turėjo ansaugi (tumor), kurs jai labai skaudejo. Iki sziol ji nera dar visai sveika, bet toliaus bevartotojant jusu Vyna tiki ji veikiai pagyti. Meldžiu todel kuoveikiausiai daugiau jo prisiunsti." Szis laiszkas aiszkiai parodo naudingumą American Elixir of Bitter Wine, kuri fabrikuoja vienatinai Jos Triner, 799 So. Ashland ave., Chicago, Ill. Gydo ji kuopasekmingiausiai visokias pilvo, kepenu ir inkstu ligas. Reikalauk kožnoj aptiekoj ir žiurek, kad neibruktu kokiu nors sufalszuotu vaistu!

Persikele in kita vieta.
Placziai žinomas iszdirbejas t. v. American Elixir of Bitter Wine, Joseph Triner, Chicagoje, Ill., pereita menesi persikele su visu savo fabriku į locna nama, po numeriu 799 So. Ashland Ave. Namas yra didelis ir gana praktiszkai itaisytas, teip kad jis gali tarnauti pavyzdžiu kitiems Chicagoje statomiems namams. Trinerio Amerikoniszkas Kartusis Vynas yra gana placziai žinomas kaipo atsakancziausis vaistas nuo visokiu pilvo ligu, teipgi influencijos, persiszaldymo ir tam panaszių. Todel pasidekavojant savo naudingumui, žmones vartoja ne tiktai Amerikoje kaipo namini vaista, bet teipgi ir į Europa yra gabenamas. Vejyjame, kad ta firma savo naujuose namuose turetu ne mažesni pasisekimą, kaip kad ir ligsziolei.

Atsiszaukimas!
Man važinėjant po Vakarus ir po Naują Anglią teko sueiti daugelį Lietuwių, protaujanczių, kurie nori įgyti didesnį įžwelgimą į klausimus philozophijos ir mokslų (duszię, Diewą, gamtos įstatymus, ewoliuciją, ir tt.). Kadangi tie klausimai aiszkiai yra iszguldyti L. Buchnerio weikale "Pajiega ir Medega" (Kraft und Stoff), ir kadangi sziądien toks weikalas isz tiesų yra reikalingas wisiems laiswamaniams, idant turėtų atramą priesz kunigijos melus apie religiją, asz pasisznekėjęs su kiliais tautiecziais rįtausi apgarsinti prenumeratą ant wirsz minėtos knygos. Prenumerata lietuwiszkos knygos, kas dabar nori prigelbėti aną atspaudinti, kasztuos $1.50; po atspaudinimo kasztuos $2.00. Todėl tuos, kurie nori tą knygą turėti lietuwiszkoje kalboje, kwiecziu prisiųsti prenumeratą, ir kaip taps atspaudinta, užsimokėjusiejie gaus atlyginimą knygoms tiek egzempliorių, už kiek bus isz anksto užmokėję ir jų wardai ir prawardes taps ant galo knygos pagarsinti. Kasztai spaudos yra dideli, todėl praszau Tautiecziu umai su prenumerata iszleidime knygos man pagelmingais buti.

J. Saliupas, M. D.
421 Penn Ave., Scranton, Pa.

Temykite.

"Lietuvos" redakciją geriausei siunczia pinigus į wisas swieto dalis. Parduoda szifkortes ant wisu liniju į Amerika ir isz Amerikos į wisas swieto dalis. Parduoda lotus ir namus: mieste Chicago turime kelis szimtus geru namu pigiai ant pardawimo. "Lietuvos" redakcijoj teippat galima gauti wisokiu lietuwiszku knygu, abrozu, abrozeliu, pawinczewoniu ir gromatoms popieru. Raszykite, o prisiusime katalioga dykai. Raszydami įdekite už 2c. marke, ir adsuokite teip:

A. Olszewskis,
924—33rd St. Sub-Sta. 60. Chicago, Ill.

"Lietuvos" keliaujanti agentai.
Sziaurrytiniuose steituose "Lietuvos" keliaujanczialis agentais yra: Win. Kudarauckas isz Lawrence, Mass. ir Jonas Tareila isz Waterbury, Conn., pietrytiniuose steituose Jurgis Kazakewiczius isz Pittston, Pa., Juozas Petrikis isz Philadelphia, Pa. ir P. G. Lorantz isz Pittsburg, Pa.

Kur szie vyrai atsilankys, lietuviai gali pas juos užsiraszyti "Lietuvą" ir prenumeratą jiems užsimokėti; pinigai bus teisingai mums priduoti. Pas juos teipgi galima gauti visokes knįgas už tą paczią prekę kaip ir redakcijose.

Wietiniais agentais: Jonas Naujokas, New Yorke, Stanislowas Rinkewiczius Brooklyne N. Y., Andrius Maczis Shenandoah, Pa., Petras Bieliauskas Mt Carmel, Pa., M. J. Damijonaitis Waterbury, Conn. K. Gediminas, Pittsburg, Pa.

"LIETUVOS" ISZLEISTUVE.

Sziumetiniu kalendoriu ir wisokiu kitu knygu dabar galima gauti "Lietuvos" redakcijoj. Kalendoriu preke 15c.

Pasarga.
Rosijos waldžia panaikino dabar sziuos popierinius (bumaszkas) pinigus:-rublinias, 5-rublines ir 10-rublines; o ju wieta užstojo auksiniais ir sidabriniais pinigais. Popieriniu yra dabar Rossijoje tik 3-rublines, 25-rublines, 100-rublines ir 500-rublines. Dabar siuncziant į Rosija pinigus per bankas, mažiau kaip 25 rublius reikia taikinti kad siunczIama suma duotusi padaryti isz 3-rubliniu, galima siusti: 3, 6, 9, 12, 15, 18, 21 ir 24 rublius. Szitos wisos sumos duodasi sudaryti isz 3-rubliniu, bet negalima siusti 1, 2, 4, 5, 7, 8, nes szios sumos nesiduoda sudaryti isz 3-rubliniu o bankos negali siuntineti auksiniu ne sidabriniu pinigu tiktai popierinius. Su didesnems sumoms kaip 25 rubliai wargo nera.

Pigiai ant pardawimo 2 namai su lotais, groserne ir buczerne; apart to yra gywenimai ant 3 familiju. Yra geroje biznio wietoje, kur galima uždeti saliuna ar kitoki bizni. Priežastis pardawimo — sawininkas iszwažiuoja į Lietuva. Atsiszaukite pas:
Jona Gryba. Box 183, Westville, Ill.
(15-2)

Pigiai ant pardavimo kriaucziszkas szapas su visoms reikalingoms prietaisoms: 11 siuvamu masziną, 1 skyline maszina, prosai, stalai, kreslai, gazo "fixtures" ir viskas kas tik reikalinga. Jo savininkas per keli metus dare czia gera bizni, bet sziądien turedamas kita didesni bizni szi nori parduoti. Atsiszaukite pas: J. Petroszius,
168 W. 18th St., Chicago, Ill.

BIOLOGIA.

—arba—

Mokslas apie gyvus daiktus.

Pagal prof. Nusbaumą

Nors suaugę augmenys ir gyvunai skiriasi labai viens nuo kito savo didumu, bet atsiranda, taigi užgema mažais ir tik paskui didinasi iš palengvo, pakol ne priauga paprasto didumo. Taigi visi organizmai arba gyvi daiktai *auga*.

Didinasi vienok ne tik organizmai bet ir ne gyvi, ne turinti organų daiktai arba kunai, taigi mineralai. Didesnė dalis uolų, kokias patinkame gamtoj, paveikslan, kalkinės ir pieskinės uolos pasidarė tokiu budu, kad minerališkas dalis tekanti vandens gabeno į jures kaipo dumblą, klojo ant jurių dugno eilėmis, kurios per ilgą laiką sukietėjo ir pavirto į kietą uolą. Tos vandenų sulktos uolos eilės iš pradžių buvo plonos, tik su laiku, kadangi vandenys gabeno vis daugiaus medegos, darėsi vis storesnės ir storesnės, taigi jos didinosi.

Teipjau didinasi, tveriasi ir nauji stalaktitai iš kalkių kalkinėse požeminėse olose. Iš pradžių vanduo ant olų sienų palieka tik lašus kalkių; juo toliaus, juo sugabena kalkių vis daugiaus ir daugiaus, pirmutiniai lašai eina didyn, teip kaip tai matote žiemos laike besididinančias ledines žvakes varvant nuo stogų vandeniui. Pats, ant persitikrinimo, kaip mineralai didinasi, galite atlikti šitokias bandavones:

Įmerkite siulą į vandenį, kuriame sutarpinote daug druskos, o pamatysite, kaip išgaravus vandeniui, ant siulo aplips daug druskos kristalų; jeigu vandenyj druskos buvo daug, tai pamatysite, kaip maži iš pradžių aplipę ant siulo kristalėliai eis vis didyn ir didyn, taigi augs. Teipjau didinasi pasidarę iš kalkių stalaktitai kalkinėse požeminėse olose.

Visai kitaip vienok didinasi ir auga organizmai arba gyvi daiktai, taigi augmenys ir gyvunai, kitokios priežastys gimdo jų augimą.

Organizmai auga ir didinasi ne todėl, kad jie gyvi ir turi organus, bet todėl, kad ima maistą, kurį atsakančiuose organuose perdirba savo locną kuną; prie to naujos kuno dalelės įsispraudžia į tarpą senų. Mineraluose gi, ne gyvuose kunuose naujos dalys ne persidirba, bet tiesiog klojasi ant mineralo paviršiaus prilimpa prie mineralo ir tveria visai naujas eiles. Tokiu budu nėra tai augimas mineralų bet vien prilipimas; organizmai gi auga per įtraukimą, įsiskverbimą naujų kuno dalelių ir tas budas yra augimu.

D. Organizmai reikalauja atsakančių sanlygų. Amžis jų aprubežiuotas.

Visi žinote, kad akmuo, apsaugotas nuo vodingos pašalinės įtekmės, žemės viduriuose gali išgulėti per cielas šimtmečių eiles. Rods ir jis persikeičia po įtekme visokių vodingų aplinkybių, paveikslan, trupa, išpurpsta nuo drėgnumo ir oro, bet jeigu jį padėti tokioje vietoje, kur jo ne užgaus nė drėgnumas, nė oras, nė saulės spinduliai, tai jis ne persikeis per neišpasakytai ilgas amžių eiles. Visi organizmai arba gyvi daiktai, ant užlaikymą gyvybės, reikalauja atsakančių sanlygų ir daugelio dalykų, be kurių ne gali gyvuoti; jie reikalauja šviesos, šilumos, oro, drėgnumo, visokio maisto ir tt. Neturėdami vieno, arba daugiaus tokių daiktų, koki ant palaikymo gyvybės reikalingi, organizmai nyksta, serga ir ant galo miršta, taigi nužudo visas ypatybes gyvo daikto. Taigi organizmai, ant užsilaikymo gyvais, reikalauja daugelio visokeropų daiktų, be kurių ne gali gyvuoti. Bet ir tąsyk, kada jie turi viską, kas ant gyvenimo reikalinga, taigi drėgnumą, šviesą, šilumą, maistą ir tt. ne gali amžinai gyventi. Teisybė, yra antai medžiai gyvenanti tukstančius metų, leidžianti lapus, žaliuojanti ir auganti: pavėikslan, Afrikos baobabai gali išgyventi 5000 metų; yra žvėrys, kaip antai šlapis, išgyvenanti 150 metų ir daugiaus, bet visgi ant galo kiekvienas augmenis, kiekvienas gyvunas, nors gyventų geriausiose sanlygose, nors nieko jam ant gyvenimo ne truktų, išgyvenęs atsakantį metų skaitlių, pradeda sęsti, eiti silpnyn ir ant galo numirsta. Toks likimas, be jokio išėmimo, yra visų organizmų taigi gyvų daiktų arba kunų.

Gyvenimas visų organizmų susideda iš trijų, teip sakant, perijodų: jaunystės arba augimo, kuriame kiekvienas organizmas auga, didinasi iki priauga; priaugimo, kuriame organizmas priauga atsakančio didumo ir pradeda daugintiesi, veistiesi: išduoda sėklą ir toliaus sęsta, eina silpnyn ir ant galo miršta.

E. Persikeitimas medegos gamtoj.

Pasimirus organizmui, ar tai gyvunui ar tai augmeniui, kunas jo pasidalina, supuva, pereina į ne organiškus daiktus, persikeičia į tulus žemės ir oro sudėtinius, kaip antai į vandenį, anglinius susijungimus, amonijaką, visokias minerališkas druskas. Taigi mat gamtoj nuolatai atsibuva persikeitimas medegų.

Iš sėklos išdygsta ir auga augmenis, traukia jis maistą iš oro ir iš žemės, taigi iš neorganiškų daiktų; paimtą maistą perdirba į savo locną kuną, didinasi, auga, išnoksta ir ant galo nyksta ar todėl, kad priaugo senatvės arba dėl neprilankių augimui aplinkybių. Augmenims minta daugelis gyvunų, kurie arba maitinasi tiesiog augmenims arba kitais, silpnesniais mintančiais augmenims gyvunais; kaip kada pasitaiko, kad ir mesėdžiai žvėrys maitinasi tokiais jau mėsėdžiais. Gyvunai, taigi visi žvėrys teipogi perkeičia paimtą maistą į savo kuną, auga ir drutinasi, sęsta ir miršta. Pasimirus gyvunui, kunas jo supuva, pasidalina į sudėtinius, persikeičia į tulus sudėtinius žemės ir oro, taigi į sudėtinius neorganiškų daiktų, iš kur vėl augmenys traukia reikalingą sau maistą ir tokiu budu gamtoj nuolatai atsibuva permaina medegos. Tos pačios dalelės azoto, anglių, hydrogeno ir kitokių sudėtinių, kurios dabar yra kaipo sudėtiniai augmenų kuno, vėliaus pateks į kuną kokio nors žvėries arba ir žmogaus. Tos pačios dalelės fosforo, kurios šiądien yra smegenyse kokio nors mokslinčiaus, už kokių metų gali pereiti į žirnių grudą arba į sėklą kitokio augmenies turinčio fosforą. Tos pačios geležies dalelės, kurios buvo kraujuose kokio garsaus karžygio svieto užkariautojaus, gal perėjo į lapus žaliuojančio medelio, arba į žolę, kuria maitinasi jaučiai arba arkliai.

Mokslai fizika ir chemija išaiškino, kad nė mažiausia dalelė medegos gamtoj ne pražuva ir ji pati iš nieko ne gali pasidaryti. Sudegus anglims pečiuj, arba sužibėjus degančiai žvakei, mums rodosi, kad anglys ir žvakė išnyko, ištikro vienok iš tų medegų, kurios tvėrė žvakę ir anglis, nieko ne pražuvo: anglys, kokios buvo žvakės lajuje ir knate, susijungė su ore ėsančiu oxygenu ir sutvėrė anglinį gazą; buvęs gi žvakėj hydrogenas, susijungė su ėsančiu ore oxygenu ir sutvėrė paprastą vandenį, be kurio ne galėtų but nė jokios gyvybės ant žemės ir jis, pavidale garo pakilo į orą. Jeigu pasvertume žvakę ir orą uždarytoj vietoj ir jeigu po sudeginimui žvakės toj vietoj pasvertume vėl orą, tai rastume, kad jis dabar lygiai ant tiek sunkesnis, kiek pirma, prieš šudegimą, svėrė sudeginta žvakė. Taigi čia aišku, jog medegos tveriančios žvakę, sudegus jai, perėjo į orą ir tai teip, kad nė mažiausia jų dalėlė ne pražuvo: žvakė sudegė, išnyko, bet medegos ją tvėrusios ne išnyko, tik persikeitė, atsibuvo persikeitimas medegos, chemiški sudėtiniai žvakės susijungė su chemiškais sudėtiniais oro, su oxygenu ir sutvėrė naujus chemiškus susijungimus. Tas pats bus ir su sudegintoms pečiuje malkoms arba anglims: iš sudegusių anglių—anglys susijungia su oro oxygenu ir duoda smalkes ir kitokius gazus; minerališkos gi druskos, buvusios malkose arba anglyse, ne sudegė, bet pasiliko kaipo pelenai.

Kaip ne prapuola sudė

Knygu Katalogas.

MALDAKNYGES.

Mažas Aukso Altorius. Katalikiszka maldu knygele. Maldos yra rytmetines, wakarines, prie spawiednes, komunijos, misziu, miszparu ir daugybe kitu; misziu maldos su abrozeliais; miszparai giedami lietuwiszki ir lotiniszki; dasg lotyniszku giesmiu giedamu prie iszstatymo SS. Sakramento, procesiju, pakrapinimu ir tt. Yra 6 litanijos: psalmes Sz. Marijos P. ir Karaliaus Dowido; aktai, radancziai, stacijos, karunka, keliolika szwentu giesmiu ir tt. Yra tai naujausia ir gražiausia knygele. Isz wisu lietuwiszku maldaknygziu, daili, balta, slidi popiera; stambus, aiszkus drukas Miera 3¼x4½ colial. Szitu knygeliu apdarai irrpekes yra sekanczios:

No 1. Prasti druti apdarai, auksinti krasztai. 50c

No 2. Prasti druti apdarai, auksinti krasztai, apkaustytos briaunos pasidaro bruotomis bletelemis. su kabute...75c

No 3. Moroko skuros minkszti apdarai, apvalus kampai, auksintas paraszas, kvietka ir krasztai.....$1.25

No 4 Francuziszkos giluodnios skureles apdarai, apvalus kampai, auksinta kvietka, kryžius ir krasztai.....$1.50

No 5. Abdeta baltais slaniaus kaule, iais, su 3 sidabriniais medalikeliais, aksomo nugara, apkaustintos briaunos auksinti krasztai.....$.150

No 6. Baltos celiulioidos apdarai, isz kilusios kvietkos, su dviems kabutemi auksinti krasztai.....$1.50

No 7. Baltos celiuloidos apdarai, kwietkos ant wieno szonio iszklotos sidabru ir perliu, su dwiems kaulinemis kabutemis.....$2.00

Knygos sawos spaudos.

Aywe! Apaireiszkimai Swiete, ant kuriu žmones nuolatos žiuri, bet ju gerai nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiause knygele ant swieto dasižinojimui isz ko darosi žalbai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesuisz ir ant ko jie laikosi.....30c

Aritmetika. Knigą iszsimokinimui rokundu. Preke.....25c

HYGIENA. Daktariszka knyga arba mokslas apie užlaikymą sweikatos, isz kurios gali be pagelbos daktaro iszsigydyti nuo daugybes ligu. Szita knygele privalo rastis kiekwienose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys užlaikytiesnielybeje sawo sweikatą, paligintí sawo amži ir mokes užaugisti sweikals ir twirtais sawo waikelius. Preke.....35c

Apie turtu isdirbima. Parasze Schram; verte K. M. Veikalas gvildenantis politiszką ekonomiją. Kokiais keliais isidirbę turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsilieplia ant draugijos gyvenimo. 35c

Geografija arba žemes apraszymas. Pagal Geikie, Nalkovski ir kitus, sutalise Szemas. Yra tai naudingiausia isz visu sulygsziol iszejusiu lietuwiszku knygu. Aiszkiai ir suprantamai apraszo visa musu žeme, jos pavidala, didduma ir platuma, jos kalnus, ju vardus, augszti, vulkanus metanczius isz saves ugni; isz kokio žeme sluoganiu susideda, kur ir kiek joje yra angliu, geležies, auksso, druskos ir kitu gerybiu; kiek mariu, ežeru, upiu, ju vardai, plotis, gylis; koki kuriuose vandenyse; surus, preski, saldus, ar kartus, koki juose gyvuna, augmenu ir tt. Žeme aprasyta dalimis, iszskaitytos visos viespatystes, karalystes, kunigaikszstystes, respublikos ir tt. Kiek kuriojo žemeje yra gyventoju; koki ju tikejimai, kalbos, papracziai, užsiemimai, pramones, iszdirbiai ir tiesos; koki miestai, su kiek gyventoju, fabriku, pramoniu; kur koki oraI: szaltasai ar karszcziai, lietus ar giedros; kur koks ligis dienos ir nakties; kur visada yra lygi diena ir nakti kur saule per keleta dienu nenusileidžia arba neužteka ir tt. Knyga didele fate colio. 680 puslapiu, ant geros standžios popieros spaudinta, su 71 paveikslelials: mapu, gyvuliu ir tt.....$2.00

Ta pati, apdaryta audima kietuose apdaruose, aukšnemis litaromis atspausti paraszai ant nugaros ir sveno. Preke...$2.50

Istorija Suwienytu Walstiju Sziaurines Amerikos. Apraszo kaip Kolumbas atrado Amerika, koki ceia tada žmones gyweno, koki žmones pirmiausiai isz Europos pradejo wažiuoti in Amerika, kokios kares buwo, už ka karewo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kuris gero padare sziai žemei. O ant pat galo talpinasi Konstitucija Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausia dalyku perskaitytí kiekwienam žmogui szioje Amerikos žemeje gywenancziam, idant žinoti kokes jis ceia tiesas turi, kas jam yra wale daryti, kas ne wale. Turi puslapiu 364. Preke.....$1.00

Drutuose, graželuose apdaruose.....$1.35

Kaip Maskolija persekioja Lietuva. Pagal L'opresion russe en Lithuanie supleuse kun. V. Dembskis.....10c

Kaip geriausiai laidoti numirelii? Pleszinys Dro L. Wehlam. Isz angliszko isgulde kun. V. Dembskis.....15c

Kražiu Skerdyne. Apraszo ana baisu atsitikima kada 1863 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kražiu, musze, szaude ir pjowe nekaltus žmonis, iszgriowe altorius ir užpeczetijo bažnyczia. Aiszkiausiai apraszo ta wisa atsitikima.....15c

Lietuwiszkas Lementorius su poteriais katekizmais ir mistranturu.....15c

Mokslas apie Žemę ir kitus swietus, ju buvy ir pabaiga. Apraszo kas yra žeme, isz ko susideda, ant ko laikosi ir kaip žukasi; kas yra saule, žwaigždes, menulis; kaip toli yra in kitas žwaigždes; kas yra planetos, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Su 30 astronomiszku abrozeliu, turinti 228 pusla pius. Yra tai wienatine knyga, isz kurios tikrai žmogus gali apsiszwiesti.....75c

Drutuose, graželuose apdaruose.....$1.00

Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal lenkiszkus istorikus Žemkalnis. Iszleista "Teynes Myletoju Draugystes". —Yra tai apraszymas Lietuvos su Lenkija suvienytojimo ir jo pasekmes. Czia aiszkiai yra aprasyta lenku politika kaip jie pasiekeje su Lietuvos kunigaikszcziais: Keistuczius, Vysutu ir kitais. Isz szios knygeles skaitytojas aiszkiai supras, ar lenku prieteistes yra musms naudinga ar biedinga.....15c

Lietuviu pratevial Mažojoje Azijoje nuo senoves iki je pateko po vaidžia persu. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi 283 puslapius ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyveno lietuviu pratevial. Apraszo lietuviu padejima dar 800 metu priesz Kristaus gimima.....50c

Mindaugis Lietuvos Karalius. Istoriszkas pavelkslas penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Knygele paskirta ypatingai teatro myletojams. .25c

Naujausis Lietuwiszkas Sapninykas, surinktas ir suredit. isz daugei swetimautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persakai Egiptiszka sapninyka,—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu planetu ir paslapcziu kokias senoves žmones wartojo inspejimui ateities.—Geriausei Iszguldo wisokius sapnus.....50c

Apdarytas.....65c

Olitypas, apysaka isz laiko terpsawiszkos kares Indijonu Amerikos.....25c

Puiki istorija ape Kantrla Alana, kuri per 22 metus walkaszcziodama po swieta, daugybe bedu ir wargu kantrei iskentejo.....20c

Pamokalai Iszminties ir Teisybes iszguldineti Galwoczin wisu amžiu. Czia yra patilpę 128 graži, juokingu ir iszmintingu pasakaiczu. Kas nori tureti graži juokingu ir jumoki nancziu skaitimu tegul nusipetka szią kningelę. o gardžiai pasijuoks, žmonesetures ką pajausketi ir ant kiekwieno užkausimo moks duoti iszmintingą atsakyma.....50c

Rankwedis Gromatu raszymui. Yra labai naudinga knygele, kuri mokina kaip reik rasztie gromatas in: pažystamus, prietelius, giminias, mylimaisias ir mylimuosius priesz apsiwedima, in ponus, kunigus, wyskupus ir kitas augszttai stowsnczias ypatas. Pasveikinimai (pavinczwones) ant Nauju Metu, dienoje wardowiu, gimimo ir kituose swarbiuose atsitikimuose.....50c

Robinsonas Kruzius, moraliszka ir žingedi apysaka paszwesta Jaunumenei.....25c

Senu Gadyniu Isznyke Gygi Sutverimai. Pagal Hutchinsoną; sutaise Szemas. Ji apraszo seniausiu gadyniu ivairius sutverimus gyvenusius ant žemes dar priesz žmogaus ant jos atsiradima. Sziandien tu sutverimu kunus žmones kaslami gilius szulinius, kanaus ar imdami isz žemes anglis, randa gilias palaidotus žemeje. Tulu sutverimu atrado czielius, nesugadintus, kunus, užklotus eile keliolikos siekaniu storio žemes. Tie atrasti žemeje kunai yra sziandien isztatyti ivairiuose muzejuose, isz kuriu žmones mokinasi paitsti, kaip sena yra musu žeme, kiek daug milijonu metu reikalavo pakol ant mirusio žverles kuno užaugo jos eile keliolikos siekaniu storio. Moksliucziai isz to semia brangiausia moksla susipažinimo, kaip ir kokiu budu gyvi sutverimai keitesi isz žemesnio in augsztesnes veisles, ir pagal storums ir senuma žemes sluoganiu, kuriuose tu sutverimu kunus randa, gali be apsirikimo spresti, kaip senai ir žmogus ant musu žemes atsirado. Knyga turi 370 puslapiu stambaus druko, ant graižos popieros ir apie 150 paveikslu ir valiriu senu gadyniu isznykusiu sutverimu. Preke.....$1.00

Trumpa Geografija. Sutaise Neris. Trumpai ir suprantamai apraszo wisas 5 dalis swieto. Su 74 paveikslelials: mapu, žmoniu, gywuliu ir medžiu. Tinkamiause geografija in pradine mokslaing.....25c

Vanduo ant žemes, po žeme ir virszuje žemes. Rusiszkai parasze Rubakin'a. Verte Drugys. Iszleido T. M. Dr-te. Szi knygele, labai supratamoj kalboj, apraszo Tisas vandens permainas ir veikmes: kaip ilu persikeiczia in gara, kyla in virszu ir tenai treria debesius, debesiai, padangese atvesę, kelicziai in vandens laszelius ar sniego lustelius ir vel krinta ant žemes, isz kurios buvo pakilę. Czia nukritę didelius darbus veikia: sniegas kartais uždengia cielus kaimus ir laidoja savo pusnyse žmonis ir gyvulius, paskui tirpdams nuo saules keicziasi in vandeni ir užliejo laukus, iszredo ravus, upes ir upelius ir kavojasi po žeme, kur vel veikia tą pati darbą kaip ir ant virszaus žemes.....10c

Zmogus Nepluszkis. Verte isz szvediszko Neris. Graz. apysakele: kaip turtingo prekejo sunus apsivede su varginga mergina ir laimingiu gyveno už ketus, su turtingoms apsivedusius. Szita apysakele užima kiekviena jauna vaikina ar mergina ir mokina žmogiszkos dorybes.....10c

Knygos swetimos spaudos.

Anima Vilis, naujausia ir graziausia pasaka, kurial skaitytojas atsidžiaugt negales.....75c

Anegdotai iszsitarimai ir patarles isz gywenimo senoweses Grekonu bei Rymionu " " 10c

Apioka Diewo, pasaka.....$1.00

Apie kalbu pradžia ir tikrom rodos del apsisaugojimo nuo neprieteliu wedancziu isz tikro ir iszganingo tikejimo kello in prapulty. Czia rasznjna nurodo kurios yra seniausios ant swieto kalbos, nuo ko jos pasina, nurodo kad lietuwiszka kalba yra seniausia ir kad turi daugiausiai neprietelių, kurie stengiasi ja iznaikinti; ant galo paduoda rodas kaip nuo tu neprietelių apsisaugoti 10c

Arielka yra nuodai paciuanti isz girtybes. Czia apraszo kas yra arielka, kaip ji kenkia žmogui, parodyta su keturiais abrozeliais žmogaus pilwo kokios isz girtybes ligos pastoja ir paduotos rodos kaip nuo to galima iszsigydyti. . . . 30c.

Aeboela, ir teip mokintuve del vaiku, sutaisyta torius, nes jame rasi daug naudingu, pamokinancziu straipsneliu, prie pabaigos gi poteriai ir priskymai.....20c

Amerika, Pirtyje, komedija Keturakio.....10c

Amžiaus galas Ponsko Piloto, kurs buvo sudžia Viespaties Jerasus.....5c

Andersono pasakos, P. Nerio. 10 gražiu pasaku vienoje knygeleje.....15c

Angliszkai-lietuviszkas žodynelis, sutaisytas kn. F. Saurusaiczio. turi apie 3500 žodžiu: angliszki žodžiai iszguldineti lietuviszkai.....50c

Birutes dainos " " 10c

Budas gydymo. Daktariszka knyga.....40c

Diewaitis, apysaka szios gadynes. Yra tai graziausia pasaka, kurios lietuwiai da niekad negirdejo. Preke " " " $1.00

Dainu skrynele " " 20c

Dailyde arba patarmes stalioriams, suzinktos isz naujausia knygu, su 130 paveikslu, Antano Dailides. Yra tai rankwedis mokinantiems ir mokantiems stalioriszką darbą.....40c

Duonos jieszkotojai, apyaska, H. Senkievicziaus.....35c

Etnologiszkos smulkmenos, D-ro J. Basanavyczaus. Mokslišzki lietuviu praeities tyrinejimai. sa viena mapa.....25c

Etnologiszkos smulkmenos

Egle žaleziu karaliene ir iszgriowimas Kauno pilies 1362 m., du pulkus dramai paraszyti Aleksandro Gužuczio 25c

Genu Dede. Graži pasaka isz sziandieniuo Lietuviu padejimo 10c

Gywenimas Stepo Raudonojo pasakos 15c

Gywenimas Genawaites (Genowefos). Yra tai labai puiki ir pamokinanti pasaka, apie kuria lietuwiai jau daug kartu girdeja yra 50c

Gywenimas Klemenso Marijos Hofbrauero, su trumpu apsakymu apie pargabeninią Dr-tes Atpirkejistu isz Italijos in žiemiu karalystes skersai kalnus Alpomis wadinamus, perwersta ant lietuwiszko Kn Petro Saurusaiczio. Kas nori tureti dwasiszku nauju pasiskatimu tegul nusiperka szę kningelę.....30c

Gyvenimas Jezaus Kristaus, pagal naujausius isztyrinejimus suraszytas.....15c

Inrankiai szventos Inkvizicijos, vartoji VI ir VII szimtmecziuose del praplatinimo kataliku tikejimo ant žemes. Parasze Mac Do nald. Labai skyva knygute.....10c

Isz ko kyla melai ir visokios skriaudos žmonijoje. Parasze kn. Dembskis. Szi knyga paduoda svarbiausias isztraukas isz szventos Bibilijos, kurias perskaitęs supras it, kas yra Bibilija ir kodel kunigai draudžia ją žmonems skaityt.....75c

Isz kur akmenys ant musu lauku atsirado? Geologiszkas Lietuvos isztyrinejimas, naudinga mokslišzka knygele.....10c

Istorija Europos su mapoms 50c

Istorija gražaus Katrukos " " 10c

Istorija isz laiko Francuzu wainos atsitikucios Afrikoje 30c

Istorija gražios Magelenos " 15c

Istorija septyniu Mokytoju " 50c

Istorija arba apsakymas apie Lietuwos praeiga. Parasze Zanawykas. . . . 40c

Szganimas wargdieniu. Knigele pamokinanti kaip pagerint sawo gywenima 25c

Istekme Socijaliatiszku sanlygu ant wisu kulturos szaku. Geri pamokinimai darbininkams kaip pagerint sawo buwi.....15c

Juozupas Koniuszewskis, arba kankinimas Unijotu po waldžia maskoliaus 50c

Juokingas pasakojimas apie Szaltabusiuius ir du graži szaipsenial jas ukinkytyses 5c

Ka darytie, kad butume sweiki ir ilgai gywentume.....10c

Kankles, lietuwiszkos dainos su natomis, sutalsytos ant 4 balsu. del wyru " . 25c

Kaip igytie pinigus ir turta " . . . 10c

Kaip apsiginti nuo koleros ir kiti naudingi skaitymai. 10c

Kas teisybe tai nemeloka pulkios apysakeles isz lietuwiu gywenimo " . . . 15c

Kristijonas Duonelaitis " " . . . 10c

Kas vra, o kas bus " " " . . . 10c

Krumpliu Jonas pasaka " " . . . 10c

Keletas žodžiu apie lietuwius ir naudingi pamokinimai del Lietuwos žmoniu. Pusl. 64 10c

Kankles, lietuviszkos dainos 4 balsams vyriszkiems sutalkytos: parupino Dr. V. Kudirka, 11 dainos.....30c

Katalikų Bažnyczia ir mokslas pagal Zahn'a, verte kn. A. Milukas.....15

Kristijono Donelaiczio Rasztai.....4

Kapai Didžiu Kunigaikszcziu ir Karaliu Vilniuje Pagal A. Kirkora, parasze N. Yra tai istoriszkas iszszniptelejimas apie Vilniaus praeiti pagal paminklus, užsilikusius ant grabvieczių D. L. Kunigaikszczių ir Karaliu.....10c

Keli Žodžiai apie Auglinima, paraszyti J. S. Kokoszinio. Labai naudinga knygele tevams, norintiems iszauginti savo vaikus ant sveiku, doru ir naudingu draugijai yru.....10c

Krituoliai ir ciesoc bet abroval Sutaise Bevardis. Keliolika labai akyvu abrozu perkrataneziu tulus tikejimiszkus dogmatus.....50c

Kabalas taipinantis sawyje wisokius užminimus ir ant ju relkalaujanti atsakymai. 10c

Kelios istoriszkos dainos, Gražios ir swarbios apie Lietuwos praeitia, jos lietuwiszkai ku nigaikszczius, Kražiu skerdynes ir tt.....10c

Keistutis, tragedija 5 aktuose del teatru.....20c

Keletas žodžiu apie Rymo popiežiaus neklaidinguma 10c

Keletas rasztu apie Kražius, paraszyta D. Butkeraiczio. Aiszkiai apraszo ploywne Kražiuose, kaip tas wiskas atsitiko. kiek ir koki žmones buwo aresztuoti, kiek sušaisu, kiek užmusztu, kiek nusudytu ir tt.....15c

vienytese Valstijose platforma.....10c

Lietuwiszkos Pasakos. Medega lietuwiszkai mytologijai. Surinkta Dro J. Basanawiczius. Czia telpa 14 seniausiu lietuwiszku mytologiszku pasaku, kalpo tai: Diewas ir welnias; Perkunasir velnias. Žmogus ir welnias; Apie raganas ir raganius; Apie Deives, Launą ir Laumes; Apie Dail; Apie Giltine; Apie Szalną ir szalti; Apie wejus. Apie miližinus; Apie žalczius ir smakus; Apie wilktakius arba wilkalokus. Yra tai juokingiausios pasakos girdetos nuo seniausiu laiku in kures dar ir szindien daugybe lietuwiu tiki buk tai wis buwu teisybe.....81.50c

Lengwas budas pacziam per sawes pramokstie rasztie, del nemokanczio 10c

Lietuwiszkos dainos isz wišur surinktos, apie keturi szimtai dainu " $2.50

Lietuviszkas Albumas. Laida I. Istoriszkos ir szeip jau Lietuvos vietos. Parengtas ir iszleistas kn Miluko su pazeiba prenumeratoriu. Telpa czia gražus paveikslai su trumpais apraszymais žymiausiu Lietuvos vietu, iszdirbimu ir naminis darbu, kaip tai: Altorius Ausros Vartu su stebuk.ingu paveikslu Paneles Szvencziausios Vilniuje; Griuvesial Mindauzio rumo Naumiestyje; Griuvesial Lydos pilies; Griuvesial Krevo pilies, Liszkava; Naujі Trakai; Griuvesial Medinikų pilies; Gelgaudiszkis; Griuvesial Gedemino pilies Vilniuje; Perkuno szventuyzesia Kaune; Kedainiai, Mir, Vysokie Litevskie; Kretinga; Kražiai; Rakiszkio bažnyczia, Kapas Simano Daukanto, Birutos kopiyczia, Palanga, Buomas ties klaipeda, Minijos sleniis ties Garžiais, Nemunas ties Vilkija, Uke lietuvio Suvalku gubernijoj, tokia jau uke Kauno gub.: tollaus eina paveikslai visokiu lietuviu užsieimu. namiuiu padaru ir t. t. Apraszymas paveikslu dviejose kalbose—lietuviszkoj ir angliszkoj. Preke....50c

Lietuwos Tewynes Dainos, paraszytos kn. Antano Wienožinsko. Labai graži dainos 20c

Lietuwiai amžiu gludumuose Czia talpinasi tyrinejimai apie lietuwius. Ju paejima, ir kalba nuo seniausiu amžiu. Knigele werta yra perskaitymo kiekwienam lietuwiui. 10c

Litwini i Polacy; Lenkiszkoje kalboje. Isz rodo ka gero ar blogo lenkai lietuwams padare ir ar turime su lenkais laikytis ar nuo ju szalintis.....10c

Laisvos Valandos. Eilės. Parasze Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Czia yra surinkta 23 maželnes eilės garbaus musu poeto, jauname amžiuje in kapus nušenguslo. D-ro Kudirkos. Sziose jo eilese kiekvienas skaitytojas ras sau nusirameinimą ir dvasiszką naudą.....15c

Laima ir Planetos. Knygele, tinkanti jaunuomenei del smagaus laiko praleidimo, nes isz jos gali nuburti apie savo laimę ar nelaime, ar nyli ji žinoma mergele, ar ja vaikinas myli ir tt.....25c

Lietuviszkas Sziupinys, II Laida. Konradas Vallenrodas . . . . .

Lietuviszki Dainiai pradžioj XIX szimtmeczio. Kilusiszkai tautiszkas perejodas Parenge Jr. Jonas.....50c

Lietuviszki rasztai ir rasztininkai, rasztliaviszka peržvalga Lietuvos Myletojo, ju gyvenimas ir darbai. Czia surasztyi gyvenimai ir darbai visu lietuviu, kurie ką nors gero parasze lietuviszkoje kalboje, kaipo tai: Dr. Basanavicius, Ivinskis, S. Daukanto, vyskup. Volonczinauskio, kn. Burbos ir kitu.....50c

Lietuvos Kankles, turinczios 72 naujas dainas.....15c

Lietuvos Istorija, paraszyta per S. Dankanta. Dvi dideles knygos kožna po $1.50c arba abi už.....$3.00

Lietuwos Gaspadine. Mokina kaip pritaisyti Diewo dowana, isz kurios galima iszmokti geral virti walgius ir atsakancziai westi kukue 20c

Lietuvystes praeitis, dabartis ir ateitis. Istoriszkai socijologiszkas pleszinys.....25c

Lietuviaf po maskolių jungu. Parasze Dr. Pleszinys apie priespaudas ir persekiojimus lietuviu isz szalies maskoliszkos valdžios.....10c

Markus ir Aurelianas.....10c

Mytlai. Pasakos ir Legendos Žemaicziu, surinktos Ed. Veckenstedt o, verte J. Saliupas M. D. D. L. Yra tai akyviausios ir juokingiausios senoviszkos pasakos apie visokius stebuklus ir prajovus apie darbus gero ir piktu dievu, apie Laumes, Laimes, Raganius, Vilkalokus ir tt., in kuriuos senoves lietuviai tikejo ir szindien dar nekurie tiki. Kas vieną isz tu pasaku perskaitys panores ir vizas skaityti. Preke.....50c

Medejo pasakojimas. Szi knygele yra naudinga kiekwienam ant perskaitymo, nes czia apraszo atsitikimus wieno Medejo su wiskiais žwerimis po swetimus krasztus swieto. Yra tai akywas ir pamokinantis apsakymas su triuls abrozeliais 10c

Maskolijos politika su Europa ir katalikiszku bažnycia. Iszrodymas kaip maskoliai persekioja, kankina ir naikina lietuwius ir ju bažnyczias 10c

Musu muzikelis Izaduotas ant naudos Lietuwos Ukinykams. Czia randasi trumpai apsakyta Lietuwos tautiszkas kilimas. Po tam rodos ukinykams prie gero wedimo ukinykystes, ir keletas pasakaleziu 5c

Medega musu tautiszkai waistinkystai. Szioje knigoje apraszo wisas ligas, ju wardus kokiais jas wadina Kaunieeziai ir Suwalkieeziai. tegpi apraszo kokeis waistais prasti žmones jas gydo. Preke 40c

Medega Simano Daukanto bijografijai (gywenimui). Yra tai naujause knigele ir labai akywa, kurioje apraszytas gyvenimas Simanobaukanto nuo pat kudikystes iki jo smerties: kaip augo, kur mokinosi, ka weike ir tt. Prie to ir jo fotografija paliptinta. Apart to knigeleje randasi daug žalnu ir kitu graziu straipsniu Preke 80c

Negirdetas daiktas ir geros rodos musu moterelems " . . . 5c

Nedorybe Rymo Cicerionus, istorija isz laiko ponawojimo Nerono 80c

Nesiprieszyk. Komedija grajyjama teatruose 10c

Orleano Mergele, tragedija penkiuose aktuose su inženga, iszleista Teynes Myletoju Dr-tes. Yra tai puikiause tragedija grajyjama teatruose, pirma syk iszwersta ant lietuwiszkos kalbos per Wincą Kapsą.....25c

Olga Liubatovyczlute, vaizdelis isz gyvenimo nihilistu. Yra tai gražus ir užimantis apsakymas isz gyvenimo nihilistu Rosijoje, kaip mergina Olga Liubatovyczlute, priguledama in nihilistu draugystę, daug wykiu apgavo ruskus czinovnikus ir gaudoma gudrial iszturko isz ju ranku.....10c

Pawasario Balsai, naujausiu dainu knygele, turinti 48 puikias daineles ir Libreto 4 aktuose 15c

Pirmutinis degtines warytojas, komedija 10c

Pawargele ir kaip gywena Kynai (Chinai). 2 labai akywos pasakaites.....10c

Padejimas Lietuwiu tautos Rusu wieszpatystei (socijaliszkos pleszynis).....35c

Pajudinkime wyrai žemę. Labai graži pasaka.25c

Pataries ir dainos.....10c

Petro Armino rasztai. Knygele turinti 51 puiki dainu 10

Praeite Vilniaus. Apraszo nuo pat pradžiu užsidejimo miesto Wilniaus, koki jame kliosztorial buwo, koki lietuwiszki kunigaikszczial gyweno, kokios kares ir apšaike ir daugybe kitu akywu Lietuwos atsitikimu.....10c

Pawogti arklial ir Mendelis Didgalwis Dwi graždios pasakeles 10c

Pasaka apie Jona Twardaucka gaisu burtinyka ir jo darbus ažkiu su apraszymais apie burtus. Puslapiu 158. Preke 25c

Pamokinanti apraszymai isz gywenimo žmoniu ir wisokios rodos 15c

Pradžemokslis Rankos Raszto del norinczių iszmokti graždai rasztie . . . . 10c.

Pradinis mokslas angliszkos kalbos.....75c

Paikus apraszymas isz gywenimo Lietuwiu paraszyta del Amerikos Lietuwiu.....$1.00

Plunksnos abrozeliai. Szeszios naujos, labai graždios pasakos 20c

Pajauta Lizdeikos dukte arba Lietuwa XIV szimtmetyje, labai graži pasaka.....75c

Pilnas žsimtmetinis kalendorius su planeto-žiši.....10c

Pamatai Tikejimo. Parasze V. V. Yra tai kamantinejimai Bibilijos ir nekurie perkratinejimai tikejimo dogmu. Knygele, sutelkianti skait/tajui daug malsto iszganingiems dumojimams.....15c

Pasakos pagal Krylovą. Parasze eilemis Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Telpa czia 15 pasaku, paraszytu eilemis.....10c

Pirmutine paszelpa umai susirgus, teipogi geralai alkoholiniai ir taboka, pagal O. Šuivida parasze N. Naudinga žmonems knygele.....10c

Paveikslai. Parasze Zemaite. Graži pasaka apie vaikina ir jauną mergina ir ju susipacziavimą.....20c

Parmazonas arba baisumas Diewo rustybes. Parasze Szwentumikis. Apsakymai isz tikru atsitikimu isz Lietuwos lietuwiszku parapiju.....10c

Populiariszkas Rankwedis Fyzikos. Parasze P. Neris. Yra labai naudinga kningele wisokiems amatninkams kaipo kalviems, dailydems, kalwiams, masziniistams ir tt. Kiekwienas norintis koki nors gera darba atlikti ar ką naujo iszmislyti priwalo apsipažinti su mokslu fyzikos, kurs jam wisokius darbus ir iszmislus palengwis. Taigi szioje kningeleje yra iszguldytos pasiaptys fyzikos žodžiais ir paweikslais, ka žmogus perskaites ingaus daug jesminties prie wisokiu iszdirbystes. . . . 75c

Rankwedis Senoves Istorijos, Dalis II. Graikija. Parenge kn. A. Milukas.....40c

Rinalda Rinaldinas " " " $1.50

Rutu Lapelial naujausios dainos wokiszkoms litaroms 5c

Rankwedis senowiszkos istorijos. Czia talpinasi apraszymai Egipto, Babilionijos, Fenicijos, Persijos, Judeos, Indijos ir Kinu, pagal ju seniausius amžius. Yra labai akywa istorija, welinams kiekwienam ja perskaityti. 50c

Rodos motinoms apie auginima žindanoriu kudikiu. . . . 10c

Sodnas, apinial ir bites naudingi pamokinimai sodininkams ir bitininkams ir farmeriams.....10c

Stella. Apysaka K. Flamarijono arba viskas ir visur stebuklai ant dangaus ir žemes.....15c

Saules ir mėnesio užtemimai. Pagal M. Brzezinski, parasze N. Lengvoj formoj apraszyta czia apie saulę, menesi ir žemę bei apie bortus tamsiu žmoniu, nesupratanciu priežascziu visokiu gamioj apsireiskimu.....15c

Simukas ir Magdute vaizdelis isz Lietuvos sodieczių, ypacz jaunimo gyvenimo: parasze J. S.....10c

Svaras Juoku. Sutaise Kas Norejo.....25c

Senoves apraszymas apie Duktery Filypo Karaliaiso 50c

Surinkti skarbai. Apraszymas isz pabaigos 18 amžiaus, dwi puikios pasakos .....$1.00.

Sumiszimas arba baime turi dideles akis. Tikra teisybe isz Suwalku gubernijos 15c

Trakiesziu Dzuku dainos, Tyrmiszkiu Andriius (kn. A. Burbos prozaiszki rasztai). Iszleido kn. Milukas. Labai naudinga knyga turinti didele moksliszka vertę.....$1.00

Talmudas žydu " " 10c

Tamoszius besotis, juokinga pasaka.....5c.

Terp akasmu in garbia Naujausios dainos..20c

Trumpa senoves Lietuviu Istorija " 10c

Trumpa lietuwiszka Geografija paraszyta kunigo Žebrio.....15c

Žydynas keturiose kalbose: lietuwiszkai, latwiszkai, lenkiszkai ir ruskai. Yra geriause knyga del norincziu iszmokti lenkiszkos, ruskos arba latwiszkos kalbos.....$2.00

Žiponas bei Žipone ir aukšingumas bei sidabringumas lietuwiszku dainu. Yra tai moksliszka iszsweidžiojimas apie paejima lieweszkos kalbos " 25c

Žentas del Parodos. Komedija 1 akte. kuria grajyja teatruose.....15c

Žematiczių Wyskupyste. Yra tai puikause istorija Žemaitijos, jos bažnyczių, kuniugu, wyskupu ir wiso katalikiszko tikejimo sulis musu gadynes, t. y. nuo 1413 iki 1841 m..$1.00

Vilius Teil. Drama penkiuose aktuose. Voiszkai parasze Friedrich von Schiller, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Yra tai geriausias veikalas garsaus vokiszko poeto Schillerio, Dramatiszkoj formoj apraszyta czia kowa už nepriegulmystę szweicaru priesz Austrijos junga: darbai Szweicarijos patrijotu, terp kuriu swarbiausiu buwo Vilius Teil. Kiekwienam lietuwiui welyjam tą knygą parsikwiesti.....30c

UKININKAS, Lietuwos ukinįku lai krasztis, iszeina wieną karta kas mėnesį, kasztuoja Prusuos ir Austrijoj 2½ markės. Amerikon prisiunėjant 4 markės arba 1 amer. dolierį.

VARPAS, literaturos, politikos ir moksło, dwimėnesinis laikrasztis, kasztuoją Prusuos ir Austrijoj 3 auksinus, Amerikon ir kitur prisiunciant 4 auksinus (Markes).

Pinigus ir laiszkus į **Ukininko** ir **Varpo** redakcija siunciant reik toks adresas padėti:

Fri. Martha Saunus,
Rokaiten, per Neukirch,
Ost Pr. Germany.

Geo. M. Glaser, M. D.

Medicinos Daktaras.

Gydo wisokes ligas, turi geriausę praktiką ligose moterių, waikų ir chroniszkose ligose. Teipogi geriausei atlike ka aperacijas wisokiuose atsitikimuose,

867 32nd St., Chicago

OFISO WALANDOS:
Iki 9 ryto, nuo 2—2 po pietu ir po 6 wak
TELEFONAS YARDS 885.

Lietuwiszkas Saliunas.
Jono Gudino.
Mitchel St., Braceville, Ill.
Užlaiko geriausius gerimus ir czysta sale susirinkimams ir balliams.

DR. KALLMERTEN.

GARSINGAS SPECIJALISTAS
Chroniszku, Nerviszku ir privatiszkų ligu vyru, moteriu ir vaiku. Ligonius gydo per laiszkus.

$1,000
Nagrados duos kiekvienam gydytojui, kuris iszgydys tiek ligoniu su tiek laiko, kaip Dr. Kallmerten. Gyduoles yra sutaisytos iszžoliu ir szaknu del kiekvieno ligonio skyrium. Dr. Kallmerten iszgyde tukstanczius ligotu žmoniu, kuriuos kiti gydytojai laike už neiszgydomus. Jeigu kenti ant kokios ligos, raszyk tuojaus prie DR. KALLMERTEN, o RODA GAUSI DYKAI. Apraszyk geral savo ligą, lyti (vyras ar moteriszke) amžy, kiek sveri, indek truputi plauku ir už du centu pacztine marke, o gausi atsakyma ar galima iszgydyti ar ne. Adresas:

DR. F. J. KALLMERTEN.
TOLEDO, OHIO.

Wisi — wyrai — pas —

Baltrūkoni!!

Rasite szaltą alų, seniauses arielkas, wyną net isz Europos, o cigarus net isz Turkijos.
Atsilankykite po nr.
11 N. River Side St., Waterbury, Conn.

A. Sukurskis & Co.

Lietuwiszkas Cigaru ir Tabako Fabrikas.

A preiszkeme wisiems sawo kostumeriams, kad mes isdirbyste sawo Cigaru perkeleme isz Chicagos in Chicago Heights, ir sawo locna nama, kuriame fabrika ir krautuwe žymiai padidinome ir dabar galime cigarus ir ruska tabaka parduoti pigiau kaip wisi. Apsiteiluodami cigarus ar tabaka adresuokite sawo laiszkus teip:

A. Sukurskis & Co.
Cor. Wentworth ave., and 14th Str.
Chicago He